

ius 25.
ert
tro-
1288
lata
99.
S DEZSO
soara
va
hely
tűnő
3457-1
ját
ság
szövet,
sport
t. 3452-1
palac-
narak,
li
kk
elhető
k
Viteazui
9-54.
etall
le
in-
kk
apható
1360
o.
ij, Cal.
on 692.

Szerkesztőség, kiadó
hivatali és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Barou
L. Pop. — Braszai-utca 10
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 644
Nyomda 876
Háber osztály 453
Zs. N. Sz. 358

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek eljuttat-
ni. Kéziratokat nem
vissza és nem öris-
betűnk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Hermann Gold
Előfizetési Árak
Romániában
Egész évre 400 lei
Félévre 220 lei
Negyedévre 120 lei
Egy hónapra 40 lei
Nyudvaron
le 2 lei
kiában
..... 25 ek
..... 1 ek
viában
Egy hónapra 20 dina,
Egy szám 1 dina

V. évfolyam, 137. szám Cluj (Kolozsvár) 5682. Thamus 1 1922. június 27, Kedd

Uj Palesztina-deklarációt akar kiadni az angol kormány

— Az Uj Kelet munkatársától —

Másodízben érkezik a hír Londonból, hogy az angol kormány újabb deklarációt akar kibocsátani a palesztinai zsidó nemzeti ügyében. Ez az újabb kiadandó kormánynyilatkozat állítólag magyarázatul fog szolgálni, interpretálva fogja az eredeti Balfour-deklarációt. Végül fontos és az első pillanatban elkedvetlenítően ható hír ez, — érdekes a Londonból jött táviratot szövegét közzélni:

Megbízható forrásból közlik, hogy a cionista világszervezet vezetősége rendkívüli ülést tartott Londonban abból a célból, hogy az újonnan beállott politikai helyzetet megbeszélje, miután hogy az angol kormány elhatározta, hogy Palesztina ügyében egy újabb deklarációt fog kibocsátani, mely interpretációnak szolgáljon a Balfour-deklarációhoz. Ertesülésünk szerint az új kormánynyilatkozat kimondja, hogy a Balfour-deklarációnak sohasem volt célja, hogy a zsidóknak privilegizált helyet biztosítson Palesztinában. Az angol kormánynak célja, hogy a zsidóság részére egy nemzeti otthont biztosítson Palesztinában, de nem hogy ezt a kizárólagosság formájában problémálja. („Eine nationale Heimstätte und nicht die nationale Heimstätte.“) Ami a zsidó népnek Palesztina kormányában való képviselőt illeti (Jewish Agency), ez az intézmény nem tekintendő a kormányhatalom kiegészítő részének. A kormánynyilatkozat ki fog terjeszkedni a palesztinai kivándorlás kérdéseire is és meg fogja állapítani, hogy a bevándorlás összes kérdéseit Palesztina lakosságától választott bizottság hívott dönteni. Abban az esetben, ha a palesztinai kormány és a bizottság között véleményeltérések merülnek fel, a vitás eseteket döntés céljából a londoni központi kormány elé kell terjeszteni. Híre szerint az új deklaráció közzétételével egyidejűen a cionista világszervezet is deklarációt fog kibocsátani, melyben precizirozza álláspontját az új kormánynyilatkozat ügyében.

Együtt mond a részletes londoni hír és tagadhatatlan, hogy az első pillanatra alkalmas arra, hogy a cionista közösség érzését keltsse fel a zsidó körökben. Bizonyos, hogy egy kormánynyilatkozat végeredményben csak egy nyilatkozat: kimondott szó, írott papíros és sohasem a tényleges helyzet alkalmaszodik a deklarációhoz, hanem a deklaráció módosulnak és simulnak hozzá a való politikai helyzetekhez. Mindez bizonyos. De azért nem szabad elfelejteni azt sem, hogy egy olyan deklarációnak, melyet az angol kormány bocsát ki, igen jelentős politikai és közjogi súlya van, mely hatással lehet a jelen és jövő fejlődésére egyaránt. Éppen ezért nem fogunk csodálkozni azon, ha az angol kormány valóban ki fogja bocsátani az újabb deklarációt, akár a cionista világszervezet, a maga kiáltványában esetleg szembe helyezkedik ezzel a kormánynyilatkozattal és leszögezi azt az álláspontot, hogy a zsidó nép ragaszkodik az eredeti és belémagyarázásokkal nem győngített Balfour-deklarációhoz, mint az angol kormány által tett és megmásíthatatlan ígérethez.

Politikai nyelven ezt úgy mondják, hogy az elvek fentartása. És helyes lenne azért is, hogy a helyzet megérése idején legyen egy aranyhíd az angol kormány részére, melyen át újra eljuthat a szintiszta Balfour-deklaráció politikai alapjához. Mert újból hangoztatjuk: nem a deklarációk teremtik meg a helyzetet, hanem az adott helyzetekből, a tényleges politikai és gazdasági viszonyokból nőnek ki a deklarációk.

Ez a reálpolitikai meglátás. És ha a józan reálpolitikus szemével nézzük a palesztinai zsidó nemzeti otthont kérdését, akkor nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a kiadandó új deklaráció semmit sem változtat a meglévő helyzeten. Sőt: komoly és barátságos politikai utmutatás ez Anglia részéről a zsidó nemzet részére. Ez az új deklaráció annyira nem veszélyezteti az eddigi eredményeket és a jövőendő kialakulását, hogy abban a pillanatban, amint Palesztina lakosságának többsége zsidó lesz, — épen ennek az új deklarációnak alapján is, önmagától készen áll az angol protektorátus alatt élő „zsidó szabadállam“. Mert más a jelszópolitika és más a reálpolitika. A jelszópolitikának is meg van a maga hivatása. A jelszópolitika az, melyel a közömbös tömegeket meg lehet mozditani, föl lehet rázni és lelkesedéssel lehet eltölteni. De abban a pillanatban, amikor a helyzet megérett a reálpolitikára, el kell halgatnia minden jelszópolitikának, mert csak akadályozza a komoly munkát. Hiába követelnek és hiába kapnak is meg Angliától a legmesszebbmenő nyilatkozatot, a palesztinai zsidó állam azonnal való elismerését: ameddig Palesztina lakosságának túlnyomó többsége nem zsidó, ameddig a palesztinai gazdasági élet nincsen a zsidó közösség kezében, addig a legmesszebbmenő nyilatkozat is csak pusztában elhaló szó, csak mondott malaszt, csak kifejezett óhaj volna. És az olyan politika, mely minden erejét ennek elérésére fordítaná: jelszópolitika.

Lehet, sőt valószínű, hogy a cionista világszervezet tiltakozni fog az újabb angol kormánynyilatkozat ellen. Ha megérszi, helyesen fogja megtenni, mert amint mondtuk: a jelszópolitikának is meg van a maga hivatása. De sohasem leszünk kaphatók arra, hogy a reálpolitikát feláldozzuk a jelszópolitikának és ami ezzel egyértelmű, hogy túlságos fontosságot tulajdonítsunk ennek az új kormánynyilatkozatnak, ha ugyan meg fog történni. Csak egy szempontból érezzük ennek az új deklarációnak fontosságát. Hogy komoly és barátságos figyelemre méltó rejlik benne a zsidó nép számára. Ennek a figyelemre méltó lényege pedig az, hogy megérett az idő a komoly reálpolitikára! A zsidó nép előtt ott fekszik Palesztina és tart karokkal kínálja feléje a jövőendő élet ragyogó lehetőségeit. Egy nagyrahivatott, kereskedelmi szempontból világszerte ismert ország, melyen keresztül vezet a legközvetlenebb út Európából Indiába és amely országban egyelőre csak csirái vannak meg a gazdasági életnek.

Ha lesz a zsidó népben elég erő és föl fogja tudni ismeri a maga reális kereskedői hasznát, akkor a zsidó töme meg fogja teremteni ennek a kicsiny, de áldott országnak kereskedelmét, iparát, gazdasági életét — és ezzel együtt az ország zsidó-országgá válik akár van deklaráció, akár nincs. Ha lesz a zsidó népben elég életerő, hogy 6 legyen Palesztina lakosságának többsége, akkor meg van az angol protektorátus alatt álló zsidó szabad állam, ha deklarációval, ha deklaráció nélkül. Pedig Palesztina lakosságának többsége hamarosan zsidó lesz. Egész Palesztinát jelenleg zsidóktól, arabostól

összesen hátszáz ezer lélek lakja. Keresőbb, mint egy közép-szerű európai nagyváros lakossága. És hacsak Ukrajna üldözöttjeit, hacsak Lengyelország menekültjeit, hacsak Oroszország nyomorgó zsidóit segítjük ki: pedig ki fogjuk őket segíteni! — akkor már miénk az ország többsége. És a többséggel együtt miénk az ország és él a zsidó állam — épen az új deklaráció alapján is. Ez az igazi reálpolitika! És a zsidó népben elég erő van, elég akarat, elszántság és lelkesedés, hogy azt a reálpolitikát hamarosan — olyan hamar, hogy a világtörténelem bámulni fog rajta — megvalósítsa.

Ostromállapot és sztrájk Rathenau meggyilkolása miatt

Nagy izgalom a parlamentben és egész Németországban. A gyilkosság jel volt a monarchista puccsra. Negyedmillió munkás tüntetett Berlinben. A kormány proklamációja. Kinos jelenetek a birodalmi gyűlésen. Helfferichet vádolják. Lloyd George az orgyilkosságról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A berlini orgyilkosság kezd kibontakozni a kezdő elozslatni a homályt a háttérrel, ahol a jobboldali reakció folytatta titkos munkálkodásait. A gyilkos, amely Walther Rathenau német külügyminiszter életét kioltotta, mint első híreink gyarapították, a német köztársaságnak volt szánva. Münchenben Ebert köztársasági elnököt akarták eltenni láb alól a sötétszándéku monarchista lapok nem is átalították megírni, hogy Ebert vizitje olyan, mint Ferenc Ferdinánd szerajevói látogatása. A célzás elég vakmerő, a felhívás elég orvóltan; jellelt volna ez az Orgesch banditáinak, hogy a német köztársaság fejét eltüntessék. A fej megmenekült, de a köztársaság esze, Rathenau, ráment. Ma már mindenki tudja, hogy a gyilkosság tisztialakulatok műve. Száguldó autóról lőtték agyon az autón száguldó Rathenaut. Ezek a gyilkosok egyet nagyszertűen megtanultak, a cél-lövészetet.

soffőrön kívül három ismeretlen személyt. Amikor a gépkocsi a miniszter autója mellé ért, a három tettes közül az egyik ismétlőpuskával hatszor Rathenaurt lőtt. Egy golyó a külügyminiszter hátába, másik a szájába furdott. A lövésektől találva, Rathenau rögtön hátrahanyatlott, a gyilkosok pedig száguldva elmenekültek. Az egész gyilkosság

villámgyorsan történt

s mire a járőrelők felocsudtak, a tetteseket vivő gépkocsi már eltűnt szemük elől. A külügyminiszter autója a súlyos sebesüléssel azonnal haza száguldott. Rathenau szájából és hátából patakzott a vér s hazaérve pár perc múlva meghalt.

Más verzió szerint a Rathenaut követő autókban

három fiatalember ült egy hölgy társaságában.

Mikor a külügyminiszter autóját elérték, ismétlő pisztolyokkal lövöldöztek rá s az autóra kézigranátokat dobtak. Ugy hiszik, hogy a merénylők ép úgy, miként Erzberger gyilkosai, volt tiszték és valószínűleg vámaielyik

reakciós jellegű, titkos politikai szervezet, nyilván az Orgesch, tagjai.

A merénylet alkalmával mindkét gépkocsi teljes sebességgel haladt. A külügyminisztert már az első lövés halálosan találta, a merénylőre tehát kitűnő céllövőt választottak ki.

Az orvosok megállapították, hogy Rathenaut több halálos lövés érte. Három golyó fején találta, a gépkocsiába dobott kézigranát pedig kitépte az áldozat beleit, a holttest borzalmasan szét van roncsolva.

Egy millió márkát a tettesek fejére

A „Vorwärts“ nyíltan vádolja a német nemzeti pártot a gyilkosság értelmi szerzőjeként. Richter rendőrfőnök egymillió márkát tűzött ki a tettesek kézrekerítőjének. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az autóra egy tojásgranátot dobtak, amely felszakította az áldozat beleit.

Újabb részletek a gyilkosságról

A gyilkosság az Erdener-Strasse és a Königs Platz sarkán történt, ahol déltől délnek kevesen szoktak járni. Amikor a külügyminiszter lakásáról gépkocsin a minisztériumba ment, egy másik gépkocsi követte, amelyben a

Tisztek voltak

Berlin, június 25. A Wolff ügynök-ség jelenté: Rathenau gyilkosai fel-tétlenül voltak tisztek, erre vall az is, hogy mindkét autó teljes sebességgel robogott, tehát kitérő lövőknek kellett lenniük a gyilkosok autójában. Rathenaut sofförje szonál hazavitte, orvos is kéznél volt, de már nem segíthetett.

A minisztériumok kitérték a gyászlobogót.

Ostromállapot

A kormány rögtönzött miniszter-tanácsot tartott, amelyen a kancellár meghatott szavakkal emlékeztet meg Rathenauról, aki magánéletét fel-áldosta hazájáért. A minisztertanács elhatározta, hogy azonnal kihirdeti az ostromállapotot s a köztársaság elleni vétségek elbírálására külön bíróságok-at állít fel, megtiltja továbbá a Szent János-éj megünneplését. A birodalmi alkotmány 18. §-a alapján további intézkedésig

eltiltanak minden monarchista és nacionalista tüntetést és gyűlést.

Izgalmas gyászülés a birodalmi gyűlésen

Berlin, június 26. A birodalmi gyűlés ma délután gyászülést tartott. A terem és a karzatok zsúfolva vol-tak. Rathenau helyén gyászszalaggal bevont csokor, székén szintén gyász-fátyol.

Amikor Loeb birodalomgyűlési elnök beszélni kezdett, a képviselők és a karzat közönsége felállott.

Borzasztóan brutális büncse-lekrodény történt, mondotta Loeb, meggyilkolták Rathenaut, aki szakí-tott a tudós megánéletével, hogy a közt szolgálja. A gyilkosoknak segí-tőtársai vannak, mert különben Rathenau széke nem állana üresen. A kormány tagjai elleni izgatásban a sajtó bizonyos részének keze is benne van és ellenük — úgy látszik — nincs védelem.

Felharsog a baloldal:

— Eljen a köztársaság. A független szocialisták ezt ki-áltják:

— Le a gyilkosokkal. Ezután Wirth kancellár beszélt. Kijelentette, hogy a gyilkosság an-nál szörnyűbb, mert

Rathenau óriási szolgálatokat tett és tett volna ezután is ha-zájának.

Génuában azok is megértették, akik eddig szemben állottak vele. Öszinte helyeslés kísérte oitai felszólalásait és megmutatta a világnak a gazda-sági megértéshez és békéhez vezető utat. Jaj azoknak, akik a nemzetek kiengesztelődésének művét ezzel a gyilkossággal megzavarták.

A német nép megmentésének mindamellott nem szabad félbesza-kadnia.

Königsbergtől—Konstanzig gyil-kosok izgatása fenyegeti ha-zánkat.

A kancellár ezután elmondja, hogy Rathenau még a gyilkosság napján is bátor lélekkel visszautasította a felajánlott védelmet.

— Ami eddig volt, nem tarthat tovább, egyesüljünk mindnyájan drága hazánk védelmére. Merítsünk erőt Rathenau halálából.

A kancellár beszédét viharos he-lyeslés kísérte a baloldalon és a centrumban.

Dittmann független szocialista be-szédében elmondja, hogy a gyilkos-ság csak jel akart lenni

egy általános monarchista-milita-rista forradalom kitörésére.

Ezután Müller szocialista java-solja, hogy Wirth beszédét ez or-szágszerte kiplakatirozzák.

Az ülés végén elhatározták, hogy utasítják a kormányt oly rendelet kibocsátására, amely megtiltja az ál-lam színeinek becsúszását s az ez-redek által rendezni szokott ünne-péseket is.

Komoly politikai fejlemények várhatók

Berlin, június 26. A gyilkosság valószínűleg komoly politikai fejle-ményekre fog vezetni. Az egész or-szágszerte döbbenetes hatást gyakorolt a merénylet híre. A lapok kegyelet-tel áldoznak a meggyilkolt kiváló jellemének, képességének, szellemé-nek. A jobboldali lapok kommunis-táknak (?) tulajdonítják a merény-lest.

Pazatti pápai nuncius a diplomá-ciai kar nevében kifejezte részvétét a kormánynak.

Elmérgesül a francia-német vi-szony

Páris, június 26. A lapok Rathe-nau meggyilkolását kommentálva konstatálják, hogy ez a gyilkosság még jobban komplikálja a németor-szági helyzetet és Franciászórágot fokozott óvatosságra inti. Németor-szágszerte megölik azokat, akik a bé-keszerződéseket tényleg végre akarják hajtani. A „Le Temps” nagyon ag-gódi a német köztársaságról, ame-lyet úgy látszik sem tudnak megvé-dezni a monarchista agitációval szem-ben.

Jel a köz ársaság megfojtására

Dittmann független szocialista fel-szólalásában rámutatott arra, hogy ez a gyilkosság jel volt a német köz-társaság megfojtására. A miniszter meggyilkolását követő első éjszakán a monarchista és militarista összees-külvöknek minden további nélkül a-cióba kellett volna lépniük.

Berlinben óriási izgalom uraiko-dik. A német főváros képe olyan, mint a nagy háború és a forradal-mak előestéjén. A merénylet politikai jellege kétségtelen s ezért a kor-mány kénytelen lesz a legszigorúbb rendszabályokat életbe léptetni, hogy a köztársaság épségét megőrizze.

Mosakszik a német nemzeti párt

Ezután Herigt német nemzeti-párti beszélt és kijelentette, hogy pártja súlyosan elítéli a merényletet, és helyesli az igazságügyminiszter által kibocsátott rendeletet az ostrom-állapot illetőleg, mert az kényeszerű következménya a jobboldali radiká-lisok magatartásának.

Egyébként a baloldali republiká-nusok félelme, hogy további tul-kapások lesznek, nem indokolt.

A munkások aggódnak, hogy ezeket a kivételes rendeleteket a jobboldal ellen bocsátják ki, de ellenük fog-ják alkalmazni. Ez a félelem alap-talan.

A kancellár sir

Ezután Wirth mondott hosszabb beszédet. Kifejtette, hogy a meggyil-kolt barátja és munkatársa volt, aki-nek halála

a politikai helyzet szerencsés fej-lődésének a félbeszakadása.

A kancellár ezután a jobboldal felé fordulva, rámutatott a mai nagy tü-netésre, amely a köztársasági eszme mellett lefolyt a legteljesebbi rendben és fegyelmetten. Csak arra figyel-meztetni a jobboldalt, hogy a

fégyelmeztség alatt egy vulkán szunyadván.

Bizonyos, hogy az ország felépítését a szövetségi államok nélkül saját erőnkől nem hajthatjuk végre, mégis egy esztendő alatt a demokráta né-met kormányoknak nem volt más-ban részük, mint elesüggő ztő kije-lentésekben. A felszólalás döntés is hatalmas csatlóást jelentett a né-met nép számára. Megkérdeztem Lloyd Georgeot, hogyan gondolja a népszövetségi ügyet. Lloyd George azt válaszolta: „En, mint a német nép barátja üdvözölni fogom azt a napot, amikor a népek nagy szövetsége létrejön.”

Mindenáron, amit emberi arc csak el tud viselni,

biztosítani kell a békét,

de ha a népszövetség eszméjét akar-ják szolgálni, akkor legjobban, ha a felszólalásai döntés után a népszö-vegről hallgatnak.

Felhívom a figyelmet a Visztula mellei öt falu helyzetére, amelyek sorsáról még nem döntöttek. Azok a györelmek, amelyeknek a rajnai megszállott vidékek és a Saar-me-dence ki van téve, Európa szígyene.

Rathenau volt az, — mondotta a kancellár — aki azt mondta: „Ad-jatok meg a demokráta Németor-szágnak minden szabadságot, hogy Európa szígyében olyan államot alkot-hasson, amely a béke legfőbb bizto-sítéka legyen.”

Rathenau kifolyt vére

annak a szimbóluma, hogy az egész világ meg fogja szenvedni azt, hogy a német nép tönkre megy. Ne kétel-kedjünk benne, hogy ez a hatvanmillió-s nép örökösén nem fog szövetségközi bizottságok uralma alatt maradni. A jóvátételi kérdés mindennek a ma-gyarazata, akik ezt a kérdést jóin-dulatul akarják megoldani, azok már régen megmondották, mi a teendő. Először is az szükséges, hogy ne maradjon továbbra fenn az ulti-mátumok és terrainsok politikája. Másodszor az, hogy Németország megszabaduljon a politikai diktatúrától, ami a jóvátételi probléma okos megoldásában eszesesodik ki. Csak türelem, mindenképp csak türelem szükséges. Nem szígyen az, ha a legszélsőbb baloldaltól a legszélsőbb jobboldalig mindenképp azon igyekez-zik, hogy tartós békét hozzon létre a nemzetek között. Nem hiba az, ha azon igyekezünk, ha a francia nép mérsékelt elemeivel összeülünk és a problémák kielégítő megoldásától ta-nácskozunk.

A kancellár beszéde végén könnyes szemmel

szózott ismét Rathenau fekkölt szel-lemének.

Megindultság és taps

Berlin, június 26. Loeb beszédéről jelentik, hogy végtelenül megható volt s a Ház nagy megindultsággal hallgatta végig. Amikor pedig intette

A munkásság huszonnégysztrájkot proklamált

Berlin, június 25. A szakszervezetek kartelle általános sztrájkot hatá-rozott. A sztrájk kedd reggel kezdődött és huszonnégy óráig tartott. Az eddig tartott tüntető gyűléseken a köztársasági pártok ismert politikusai a monarchista-agitáció megfojtását követelték, ami csak úgy érhető el, ha a régi rezsim híveit a tisztviselői karban és a birodalmi védőőrsé-gekől kiszorítják. Luftartenben három szocialista-párt köztársasági és demokráta polgári szövetségekkal nagy tüntetést rendezett a köztársasági eszme mellett. Az impozáns tüntetésen negyedmillió ember vett részt. A centumpárt birodalmi választmánya közös felhívásban a leg-élesebb harcot hirdette a monarchista törekvések ellen.

A kancellár a munkás-ságra támaszkodik

Berlin, június 26. A birodalmi gyűlés vasárnap esti ülésén valamennyi párt hivatalos szónoka élesen meg-bélyegezte a Rathenau elleni merény-lest. A jobboldali radikálisok a szocialistákkal többiben hevesen összetűttek. A konzervatívok szóno-kának beszéde közben a szocialisták hangos tiltakozással kivonultak a teremből. A kancellár megújította ígértét, hogy a munkásosztályra támaszkodva továbbra is kitart a teljesítés politikája mellett.

A kormány felhívása a nem-zetnek

Berlin, június 26. A kormány fel-hívást bocsátott ki a nemzetnek, amely kijelenti, hogy a gyilkosság leleplezte azt a veszedelmet, amely

a jobboldaliakat, hogy továbbra is ilyen politikai csaközökkel harcolja-nak, freaetikus taps tört ki.

Helfferich ur, ön a gyilkos!

A birodalmi gyűlés folyosója a képviselők izgatott csoportokban tár-gyalták a merényletet. Egyszerre Bernstein Ede, az ismert szocialista képviselő, odamegy Helfferichhez, a német nemzetiek vezéréhez, galérián ragadja és rábájt:

— Ön a gyilkos!

Helfferich halálsápadt lett és nyom-ban eltávozott.

Inzultálta a nacionalistapárti Scheuch tábornokot is, aki szintén kénytelen volt eltávozni.

Még a gyűlés megnyitása előtt Unterleiner szocialista képviselő egy fekete-fehér szalaggal díszített csokor-t hozott, amelyet Helfferichnek akartak átadni. Kiderült, hogy a csokrot a délamerikai német szövetség küldte.

Felgyra teljesen megfűt az ülés-terem s hirtelen verekedés kezdődött a szocialisták és nacionalisták között. A szocialisták folyton ezt kiáltották:

Gyilkosok számára itt nincs hely.

Az izgalom pillanatra sem akart esü-lapodni.

Vihar a csokor körül

Berlin, június 25. A birodalmi gyű-lés elején kiroos jelenet játszódott le. Az ülés megnyitása előtt Unterleiner az oldalajtón bejött. Rózsákból és tölge-slevelekből összeállított nagy csokrot tartott a kezében, amelyen fekete-fehé-piros szalag volt. Mikor belépett, ezt kiáltotta:

— Épen most hozták Helfferichnek ajándékba.

Balról kiáltozni kezdtek a jobb-oldal felé:

— Pffj, gyilkos banditák!

Unterleiner még ezt mondta:

— A csokrot egy tízennyolcvés fiatalember hozta a folyosóra.

Több képviselő nekiesett s kitépték kezéből a csokrot. A szétéptett virágot átadták a rendőrségnek. Rendőrök men-tek a képviselőház karzatára és kintasi-tották mindenkit, aki nem tudta magát igazolni. A csokrot Helfferichnek állí-tólag a délamerikai német nemzeti szövetség tagjai ajándékozták (?) tegnap-i beszédéért.

egy neme az egyre növekvő terrornak s nihilizmusnak,

amely gyakran a nemzeti érzés pá-lástjába burkolózik. Nem szabad to-vább elnézőknek lennünk, a köztár-saság veszedelmében van. Gyorsan eslekedni kell. Ezért a kormány a birodalmi elnöknek javasolja olyan rendeletek kibocsátását, amelyekkel megvédelmezzék a köztársaságot és a képviselők életét.

Lloyd George megdöbbenése

London, június 26. Lloyd George a sajtó képviselői előtt tett nyilatko-zatában azt mondotta, hogy valóság-gal megrendülve értesült Németor-szág egyik legkiválóbb és legzenia-lisabb vezéregyéniségének, Rathenau-nak halálhíréről. A maga részéről a legélesebben elítéli a merényletet és feltételezi, hogy lesz a német kor-mányban annyi erő és bátorság, hogy a nyilvánvaló tetteseket kinyo-mozza és példát statuáljon a jövőre

nézve S nau bor különöse egyre er

Rathe

Berlin dalmi ül napi kor

Marx hogy az ryk látt minden ssilesi

kell hári szefüggé dott egy tudatika eslekedn szkat a szélyeket téve az bokesz az goznak.

Marx szövetség érdekük

„Vajjon Páris, merénylet Bourbon sel fogad megemlité Wiesbade halálhíre gyilkosság megrendü ezt mondi

— Va

Helffer és a

Az U közölte szolyte tetszése k nek franc dott. Ter nemzetiek ürügy vol Helfferich értelmi s heau kü szakánt szocialistá intézett a many és dit követ rit orvgy Helfferich sggel föl közbeszél félbe. Az madást id mére vete tette meg lapotát. A tulajdosa

— A Helfferich kodik, ah ország fel seredés, dac. Sziv képi, ame rületeken sze egy é a szó leg adták.

Közbe oldaliak f

— Ez gyümölcs

Erre ó rich csak jutni. Me ződéseket Berlinig művei.

— Eze kalmasak londoni u zitsák, ho verjék a ceketek.

— Ez politikáján balfelől.

— A litiája, an lefolyt, remtett. A különösbe, ságba kergeti vagyó kiszolgálta gazdasági

továbbra is
l harcolja
ki.

gyilkos!

folyosóia a
rtokan tár-
Egyszeme
szocialista
feriebbhez, a
ez, galéron

lett és nyam-

onulipárti
aki szintén

világa előtt
épvilág egy
aittel esokor
nuk akartak
a esokor a
rtóg súlts.
gtit és ülés-
és kordódt
listák között.
k kiáltották:

nincs hely.
a n akart csil-

körül

pirodalmi gyű-
jtszédott le
at Untarlanak
akból és tögy-
nagy esokor
n fekete-fehér-
belépt, est

Helfferrichnek

ndek a jobb-

iták!
mondta:
tizenhétéves
osóra.
esett a hitépték
éltéptt virágot
Rudórk ment-
atára és kintasi-
na tudta magát
fferichnek áll-
német nemzeti
zták(?) tegnap

órai

trájkot hatá-
g tartott. Az
rt politikusai
y érhető el,
mi védőórsz-
ziársasági és
t a köztársa-
ember vett
rásban a leg-

tikai izgatások
szeszkülők há-
gót, akik meg-
a nehezen fel-
gyilkosság csak
társaság elleni
ban, csupán

gyre növekvő
ilizmuskak,
nzeti érzés pa-
nem szabad to-
nünk, a köztár-
a van. Gyorsan
rt a kormány a
javasolja olyan
sát, amelyekkel
köztársaságot és

egdőbhenése

b. Lloyd George
ótt tett nyilatko-
a, hogy valóság-
tesült Németor-
bb és legzenia-
gének, Rathenau-
maga részéről a
a merényletet és
z a német kor-
ró és bátorság,
tetéseket kinyo-
atuáljon a jövőre

néve Szenté, ha a kiváló Rathenau borzalmas halála nem okozna súlyosabb pökkentést Németország egyre erősödő konszolidációjában.

Rathenau tudta a veszélyt

Berlin, június 26. (Rader.) A birodalmi újságszárap folytatta az előző napi kormánynyilatkozat feletti vitát. Marx centumpárti hangszólta, hogy az antantnak a hasonló események keltára mag kell gondolnia, hogy valahán nehézséget, amely a versaillesi békeszerződésből folyik, el kell hárítania. Figyelemre méltó észrevétel az, amit ép Rathenau mondott egy interjú keretében, hogy tudatlán a szavességek helyesen eselkedésnek, ha tekintetbe vennék azokat a nehézségeket és egyéni veszélyeket, amelyeknek ki vannak téve azok, akik Németországban a békeszerződés teljesítéséért dolgoznak.

Marx beszéde végén felhívta a szövetségeseket, hogy lépjenek saját érdeklükben a kiengesztelődés útjára.

„Vajjon mikor kerül rám a sor?”

Páris, június 25. A Rathenau elleni merénylet hírére a francia képviselők a Bourbon palotában nagy megdöbbenéssel fogadták. Loucheur volt miniszter megemlékezett, hogy mikor Rathenauval Wiesbadenben tárgyalt és Erzberger halálhíréről értesült, ő adta tudtára a gyilkosságot Rathenauk. Rathenau megrendülten fogadta a hírt és szomorúan ezt mondta:

— Vajjon mikor kerül rám a sor?

Helfferrich támadása Rathenau és a Wirth-kormány ellen

Az Uj Kelet lezutóbbi számában közölte Rathenau hatyubeszédét, amelyet a Ház nagy többségének tetszése követte a Saar medencének francia megszállása ellen mondott. Természetes, hogy a német-nemzetiek számára ez a beszéd is üdítő volt a közeledésre. Vezérük, Helfferrich, aki Erzberger halálának értelmi szerzője s akit most Rathenau külügyminiszter értelmi gyilkosaként bílyegzett meg Borstein szocialista képviselő, nagy támadást intézett a birodalmi gyűlésen a kormány és Rathenau ellen. A beszédet követő napon történt a felháborító orvgyilkosság. Kétórás beszédét Helfferrich helyenként nagy haveséggel folytatta s a baloldal viharos közbeszólásokkal szakította többször felbe. Azzal kezdte, hogy heves támadást intézett Rathenau ellen. Szemére vetette, hogy túl enyhán fastette meg a Saar-vidék szörnyű állapotát. A kép, amit Rathenau adott, tuiságosan színtelen.

— A Saar-vidéken — mondotta Helfferrich — nem elégedetlenség uralkodik, ahogy ezt Rathenau Franciaország felé mondotta, hanem elke-seredés, felháborodás, gyűlölet és d. Szivettépő és égbekiáltó az a kép, amely előtárul a megszállott területeken. A német népnek ez a része úgy éri, hogy eserbahagyták és a szó legszorosabb értelmében eladták.

Közbeiktások a szélsőséges baloldaliak felől:

— Ez az önök politikájának a gyümölcse!

Erre óriási láрма tört ki. Helfferrich csak percek múlva tud szőhoz jutni. Megtámadja a jóvátételi szerződések, amelyek Wiesbadentől Berlinig tulnyomórészen Rathenau művei.

— Ezek a szerződések csak arra alkalmasak. — mondotta — hogy a londoni ultimátum kötelekét megla-zítsák, hogy azután még szorosabbra verjük a német nép testére a bilincseket.

— Ez is az önök szőgyenletes politikájának eredménye! — kiáltják balfelől.

— A minden feltételt teljesíteni politikája, amelyet a mostani kormány lefolytat, leirhatatlan nyomorúságot teremtet. Aláasta a középosztályt, nélkülözésbe, kétségbeesésbe, öngyilkosságba kergette a családok ezreit. Nemzeti vagyonunk legértékesebb részét kiszolgáltatták a külföldnek és ezzel gazdasági és szocialis rendünket alap-

jában megrendítették. (Felkiáltások balról: „Mindaz az önök politikájának a következménye!”)

A percekig tartó láрма alatt Helfferrich beszédét nem lehetett meghallani. Amidőn elült a láрма, Helfferrich így folytatta:

— Hogy követelhetnek tatarékos-ságot a német néptől és hogy követelnek az antantkormányok pénzügyi ellenőrzést, amikor ilyen módon a legnagyobb pénzposékolást üzik? Kérem a kormánytól, hogy ily körülmények között meddig kívánja folytatni a mindent teljesíteni politikát. Ez a politika katastrófális politika. A francia ösiek ma ugyanazok, mint XIV. Lajos és Napoleon idejében, de a franciák tanultak a történelemből és tudják, hogy Németországot katonai hatalommal tar-

tósan nem lehet igsázni. Ehhez most egy pénzügyi fojtogató rendszert vesznek igénybe s ez a reparáció. Kizárt doig, hogy német ember magára nézve kötelezőnek tarthassa az antant jóvátételi programját. Csak a kormány köötte le magát ehhez a minden föltételteljesítés kísérletével. Ez volt a legsúlyosabb hiba, de most már elég volt. Ha a kormány a teljesíthetetlen követelésekkel szemben gerinceságot tanusít, ha Németországban ismét férfiakkal lesz dolgunk, akkor megmenekültünk. (Óriási tetszés a jobboldalon, taps a karzatokon, irónikus hurrázás a baloldali padok felől.)

Közfeltűnést keltett, hogy Wirth kaucióár, aki végighallgatta Helfferrich beszédét és többször jegyzeteket is készített, nem kért szót.

Ankét a zsidó középiskolákról

A zsidó iskolafentartók követelik az állami támogatást és a tanítási nyelv törvényes rendezését

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az erdélyi zsidó iskolaügy jövőjére igen nagyfontosságú tanácskozás volt ma a közö-társügyi miniszterium kolozsvári vezérigazgató-ságának épületében. A vezérigazgató-ság ankétre hívta össze az erdélyi és bánáti zsidó középiskolák fentartóit és igazgatóit, hogy velük az iskolák tannyelvének kérdését és más sok függő problémát megbeszéljék. Az ankétet dr. Pteancu helyettes vezérigazgató elnököi. Megjelent Kandria kolozsvári tanterületi főigazgató is. A zsidó testületek részéről a következők vettek részt:

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség képviseletében dr. Fischer Tivadár:

a Tarbut országos zsidó iskola egyesület képviseletében dr. Fischer József:

a kolozsvári zsidó középiskolák képviseletében Katz Rósi és dr. Kohányi Menyhért igazgató;

a nagyváradi zsidó gimnázium képviseletében dr. Konrádi kuratóriumi elnök és Hegedűs Árpád igazgató;

a temesvári zsidó liceum képviseletében dr. Vörtes Adolf kuratóriumi elnök és dr. Déznai Viktor igazgató.

Az ankét délelőtti tíz órakor kezdődött a vezérigazgató-ság helyiségében. Dr. Pteancu vezérigazgatóhelyettes kifejtette, hogy a legutóbbi nyelvrendelet a zsidó elemi iskolák tekintetében ugy intézkedik, hogy azok tannyelve a jövőben csak a zsidó nemzeti nyelv, vagy az állam nyelve lehet. Tájékozva van a zsidóság körében a randlelettel szemben megnyilvánult állásfoglalásokról, de szükségesnek tartja kijelenteni, hogy a kormánynak álláspontja a kérdésben jól megfontolt és határozott. Az állam a nemzeti kisebbségeknek a legmesszebbmenő szabadságot akarja biztosítani kulturális és oktatási téren, ezt a szabadságot azonban csak saját nemzeti kulturájuk ápolására igényelhetik, de semmi esetre arra, hogy egy idegen állam nyelvét kultiválják iskoláikban. Mint-hogy az egész középiskolai oktatást nem sokára új törvénnyel fogják szabályozni, a közoktatásügyi kormány alkalmat óhajtat adni az erdélyi és bánáti zsidóságnak, hogy saját középiskoláira vonatkozó terveiről és kívánásairól idejekorán informálja a kormányt. Ezeket az adatokat a kormány már a törvényjavaslat előkészítésénél értékesíteni akarja, nehogy később azzal a váddal találkozzék, hogy a zsidó kisebbség középiskoláinak ügyét az érdekeltek meghallgatása nélkül szabályozták.

A vezérigazgatóhelyettes ezután rámutat arra, hogy mind a három erdélyi zsidó középiskola felállítására a kormány az engedélyt azzal a feltétellel adta meg, hogy a magyar tanítási nyelvet csak átmenetileg és kisegítőnyelvként használhatják és az átmeneti idő után, amely részben őt, részben hét évben alapítottatott meg, vagy az állam, vagy a zsidó nemz-

tiség nyelvére kell áttérni. Ez tehát az iskolák fennállásának megegyezésen alapuló feltétele, amelynek teljesítése eöi az iskolafentartók még abban az esetben sem térhetőnek ki, ha a kérdés most a törvénnyel új szabályozást is nyerne.

Pteancu expozéja után az ankét részvevői egymásután szőltek hozzá a nspirendán levő kérdéshöz és azt a legkülönbözőbb szempontokból kellekőpen megvilágították. A vezérigazgatóhelyettes közbeszövetel megjegyzéseire kimerítően reflektáltak, úgy hogy a tanácskozás diltán félkettőig tartott.

A tárgyalás eredményeként végül azt az egységes állásfoglalást szőrték le, hogy az erdélyi és bánáti zsidóság a tanítási nyelvre a jelenleg érvényben levő törvényes rendelkezéseknek kormányrendelettel való megváltoztatását részelmének tartja és kéri, hogy a zsidó középiskolákra vonatkozólag tartassék fenn a statusquo.

A zsidó középiskolák ügyét olyképen vélik szabályozandónak, hogy az a zsidó hitközségek szervezetre vonatkozóan most folyamatban levő törvény-előkészítő munkálatok anyagába bevonással és mindenekelőtt szükségesnek tartják, hogy az Erdély és Bánát területén ezidőszent létező középiskolákat az állam megfelelően helyezze el és egyébként is részesítse erkölcsi és anyagi támogatásban, mert csak ily pozitív módon tanusított jóindulat bír értékkel a zsidó kisebbség kulturális fejlődésének szempontjából, amelynek előmozdítására az olyan negatív és megszorító intézkedések, mint amilyen a sokat említett nyelvrendelet, semmi esetre sem alkalmasok. Az egyes iskolák igazgatói még részletes felvilágosításokat szőláltak az iskoláikban eddig tapasztalt eredményekről és különösen a román tárgyaknak román nyelven való tanításáról, végül a legközelebbi tanévben megvalósítandó terveikről.

Leangel csapatok a kiürített felsősziléziai területeken.

Varsóból jelentik a lengyel sajtóiroda, hogy a lengyel csapatok megkezék a a németek által kiürített felsősziléziai területek megszállását. Az Orgesch szervezettek több helyen megtámadták a megszálló lengyel csapatokat. Byonban 3 lengyelt megöltek. Ma egy lengyel küldöttség kereste fel Calonder tábornokot, a szövetségközi bizottság elnökét és előadta, hogy a németek több lengyel községet a határzónában gépfegyvertől alá fogtak, és sürgős intézkedést kértek a lengyelek megvédésére. A tábornok megígérte, hogy a veszélyeztetett területeket szövetséges csapatok fogják megszállani.

Kirabolták a dezmeri papot

Cseresznyefán fogott rablóvezér

Az Uj Kelet tudósítójától

Nyolc nap óta ritka érdeklőségű bűnygyben nyomoznak a kolozsvári államrendőrség detektívjei. Június 19-én, hétfőn este, hattagú fegyveres betörőbanda körülfogta a dezmeri gör. katólikus paróchiát, ketten behőittek a lakásba és előrszaggatott revolverrel kényszerítették a plébánost, hogy minden értéktárgyát adja át, aután a még megmaradt holmit sződték össze s vitték magukkal.

A rőmületéből felocsudott pap még azon az éjszakán átsietett Apahidára, ahol az esetről jelentést tett az ottani esendőrségnek, amely teljes készenlőben vonult ki a fegyveres rablók üldözésére, de mert nyomuk veszett, a feljelentést továbbították a kolozsvári rendőrségnek, amely Rosenfeld detektívét bízta meg a nyomozás lefolytatásával. A detektív lentazott Dezmerre, ahol a lelkész részletesen jegyzőkönyvbe mondotta a betöréses rablás történetét. Hétfőn este tizenegy óra után, amikor a lelkész már aludni tért, váratlanul bezörgettek a paróchia ajtaján. A pap előbb kiiehintett az ablakon és amikor látta, hogy több fegyveres ember sétál a ház előtt, nem nyitott ajtót, mire a két ember nekifeküdt a nehéz tölgyfaajtónak, kettő pedig nemsokára az egyik ablakot feszítette fel és beugrott a lakószobába. A rablók többnyire cigányok voltak, a vezetőjük pedig egy alacsony, sápadtarcu ember volt, aki revolvért szőgett a plébános mellének, amíg társai kifosztották a lakást. A pap kára megheladja a hetvenzer leit.

Rosenfeld a kapott személyleírás alapján sorban felkutatta a szomszédos falvakat és sikerült is a banda néhány tagját és a bűnjelek egyrészt kézrekerítenie. Az elfogott betörők bevallották, hogy Páska György brőfűi lakos vezetésé alatt követték el a betörést, a rablott holmit pedig az egyes falvakban levő orgazdáikok adták el. Az új adatok birtokában Rosenfeld négy napig kereste a haziról megszökött Paskát, akinek a felesége terhelő vallomást tett és beismerte, hogy férje a kérdéses éjszakán nem tartózkodott otthon és csak másnap tért haza egész rakás idegen holmival. Ötödik nap Páska is kézrekerült. A detektív egy cseresznyefán tartóztatta le a fegyveres rablóvezért, akit bekísért a központi kapitányságra.

Első kihallgatásakor Páska beismerő vallomást tett, megnevezte a többi társait és a lopott holmi rejtekhelyét is. Ezeket az adatokat a rendőrség a nyomozás érdekében még nem közölhette. Tegnap délelőtti Ilea detektívönök újból vallatásra fogta a banda kézrekerült tagjait, de Páska most már mindent letagadott, sőt kiderült, hogy első vallomásában meg akarta téveszteni a rendőrséget, mert a bemozdott helyeken a detektívek a legszorgosabb házkutatás ellenére sem találták meg az elrejtett holmit. Paskát erre visszakísérték a rendőrség házfogdjába. Egy fél óra múlva az egyik rendőr sietve jelentette az inspekciós tisztnek, hogy Páska hirtelen rosszul lett a zárkába és azt kiabálja, hogy halálán van. Ilea detektívönök randleletére a rablóvezért kivezették az udvarra, ahol halottra vált arccal, reszkette könyörgött, hogy hallgassák ki újra, mindent be akar vallani, mert fél, hogy elkárhozik a lelke, amiért a pap kifosztására vetemedett. A detektívönök elrendelte, hogy a foglyot vezessék orvosi vizsgálatra, szután újból megkezdik Páska György kihallgatását.

Németország leleplezi a háboru okozót.

Berlinből jelentik: A porosz tartománygyűlés elfogadta a német nemzeti párt javaslatát a szocialisták módosításával együtt, amely szerint felszólítják a kormányt, tegye közzé a rendelkezésre álló anyagot, vajjon Németország a háborúért egyedül felelős-e és szándékosan okozta-e azt.

Central Buffet
Színház után 1914
az elite közönség találkozó helye

HIREK

Beiratások a Tarbut kolozsvári fiu- és leány-középiskoláiba

A Tarbut kötelelébe tartozó kolozsvári gimnázium az 1921-22. tanévben nyolcosztályú, a leánygimnázium pedig hatosztályos volt, a folyó tanévben azonban már a VII. osztály is megnyílik. A beírt tanulók száma 650 volt, akik közül teljes tandíjfizető (évi 1200 lei) 400, tandíjmentes és tandíjkezdményes pedig 250 tanuló volt. Az elégedett tandíjak összege kerékszámban 200.000 leit tett ki. A jövőben a Tarbut vezetősége még inkább biztosítani kívánja a tehetséges, de szegény tanulók iskoláztatását, ezért kénytelen a jövő tanévtől kezdve a tandíjat olyan mértékben emelni, mint az a többi zsidó liceumban már eddig is be volt vezetve.

1922-23 tanévben a beíratási díjak amely minden tanulóra kötelező, került száz lei, az évi tandíj alapösszege terdig egyezeröttszáz lei. Gazdagabb nem lők progresszív tandíjhozjárulással terhelhetők meg, amely azonban nem lehet nagyobb, mint az alapösszeget felül fizetendő évi ötszáz lei. Azok a szülők, akik az alapösszeget sem képesek lefizetni, gyermekeik beíratásánál kötelesek a Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület Helyi Vezetőségéhez intézett kérvényben feltüntetni azt az összeget, amit anyagi helyzetüknél fogva még képesek fizetni. Ezen kérvényhez mellékelendő vagy a közigazgatási hatóság, vagy a hitközség által kiállított szegénységi bizonyítvány vagy a Zsidó Nemzeti Szövetség Helyi Csoportja által kiállított bizonylat. Közhivatalnokok hivatali előjárójuk által kiállított bizonyítványt is benyújthatnak, amelyben a havi fizetés összege tüntetendő fel.

Előjegyzés. Azok a tanulók, akik már eddig is az intézetek növendékei voltak, tartoznak magukat 1922 június hó 30-ig bezárólag előjegyeztesni. Az előjegyzés alkalmával semmit sem kell lefizetni, mert az előjegyzésnek csupán az a célja, hogy megállapítható legyen az egyes osztályokba iskolákból felvehető tanulók száma.

Beíratás: 1. Julius hó 1-én és 2-án beíratkozhatnak az első osztályba helybeli szülők és vidéki egyesületi tagok gyermekei, valamint az intézet volt növendékei. 2. Julius hó 4-én és 5-én minden osztályba, azok a gyermekek, akik az 1. pontban nem voltak megnevezve.

Általános tudnivalók: 1. A beíratkozás ideje d. e. 9-11-ig és helye str. Berthelot, volt Eötvös-utca nyolc. 2. Minden tanuló tartozik magával hozni előző évi iskolai bizonyítványát, születési és ujrólétségi bizonyítványát. 3. A beíratási díj a beíratkozás alkalmával esedékes. Ez alól felmentést csupán tanítók gyermekei kérhetnek részben, vagy egészben. 4. A megállapított tandíj a kimaradó tanulóira is kötelező. Tandíjmentesség, vagy tandíjkezdmény iránt a beíratás alkalmával kell beadni, későbbi kérvényeket nem vehetők tekintetbe. 5. A tandíjhozjárulási rendszert ne gyedévenként, vagyis szeptember 1-én, november 15-én, február 1-én, április 15-én esedékes, méltánylandó esetekben azonban, havonta is fizethető. 6. Vidéki tanulók az első negyedévi tandíjrészletet a beíratás alkalmával tartoznak lefizetni.

A T. O. Zs. I. E. Cluj Vezetősége.

A magyar legitímisták támogatják Ausztria csatlakozási mozgalmat. Berlinei jelentik: Egyes lapok szerint Ausztriának csatlakozási mozgalmat a magyar legitímisták, különösen Apponyi és Andrassy is támogatják nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is, mert azt hiszik, ha Ausztria csatlakozott Németországhoz és így kikapcsolódott a Habsburg kérdésemből, akkor az antant könynyebben fog hozzájárulni ahhoz, hogy Ottó Magyarország trónjára üljön, nem lesz oka félnie az osztrák-magyar monarchia feltámadásától.

Vasutas- és postássztrájk egész Ausztriában

Lemond az osztrák kormány?

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Sopron, június 26. Az osztrák kormány tárgyalásai a vasutasokkal, postásokkal, távirászokkal nem vezettek eredményre, ezért a sztrájk Ausztria egész területén kitört. A hirtelen proklamáció a szocialista vezetők is meglepte. A keresztyén-szocialisták néhány helyen igen erősen ellenállást igyekeztek kifejteni, azonban engedni voltak kénytelenek, mert a szocialista munkások a sztrájkból presztizskérdést csináltak. A kormány a lemondás gondolatával foglalkozik.

Politikai körökben felvetették a nemzetgyűlés azonnali összehívásának a koncentrációs kormány alakításának tervét, amely diktatórikus hatalommal szembeszállna az egyre erősödő agitációval. A táviró alkalmazzák jelentős része a sztrájk ellen van. Sikertült a külfölddel a forgalmat korlátoltan fentartani. Politikai körökben azt hiszik, hogy Rathenau meggyilkolását a bécsi és berlini kommunista központok politikai céljainak megvalósítására fogják kihasználni. A vasutasok elhatározták, hogy külföldről jövő élelmiszervonatokat akadály nélkül továbbítják. A sztrájk miatt a Budapest-Bécs közti gyorsvonalforgalmat bizonytalan időre beszüntették.

— Take Jonescu holttestét hazaindították. Rómából jelentik: Take Jonescu holttestét elszállították. A pályaudvarra egy tiszorvadás, egy karabinier-osztály és nagyszámú előkelőség kísérte Take Jonescu holttestét.

— Ujból kitört a lenyel kormányválság. Varsóból jelentik: Praznovszky miniszterelnöki designálását visszavonta Pilsudszkynak és így a kormányválság újból kitört. A válság újajdonképen oka az államfő és a parlament közötti nézeteltérés a kormány kinevezésének joga körül, mert a parlament csak a kezdeményezés jogát akarja az elnöknek megadni.

— Ujabb verekedés a cseh parlamentben. Prágából jelentik: A parlament szombati ülésén az aussig-teplitzi vonal tárgyalásánál ismét rendkívüli vihar tört ki. A képviselők kiabáltak, a padokat verdesték. Amikor a németek szónokát, Jungot, öt ülésről kizárták és júliusi napidíjainak elvesztésére ítélték, viharos jelenetek következtek, melyet a németek tiltakozó magatartása okozott. Dulakodások és verekedések történtek a teremben, míg végre a parlamenti őrségnek kellett közbelépnie. Az ülést háromszor is félbeszakították. A harmadszori megnyitás után a német képviselők deklarációt olvastak fel, melyben kijelentik, hogy nem vesznek részt a parlament további ülésein. Erre a német, valamint a német szocialista képviselők és a kommunisták kivonultak a teremből.

— Elsimítják a bolgár bandák határhídcsései. Bukarestből jelentik: A bolgár kormánynak a bandák ügyében adott válaszára vonatkozólag Bukarest, Belgrád és Athén között a tárgyalások folytak. Valószínű, hogy elfogadják a bolgárok javaslatát egy vegyes bizottság kiküldetésére, amely a vizsgálatot megkezdte és a szükséges intézkedéseket megtette.

A nagynémet lapok elejtették a német trónörökösöt. Párisból jelentik: A „Le Matin” írja: A nagynémet lapok bosszúból nyilvánosságra hozták a német extrónörökösnek egy szavaltását, amiből azt következtetik, hogy a nagynémetek egyesülete törülte tagjai sorából a ködben lebegő német trón várományosát. A párt hivatalos deklarációja a következő: „Amióta a császár eltávozott az országból, nem kételkedtünk a legnehezebb órákban sem a monarchia jövőjében, mert mérhetetlen bizalommal és reménységgel viseltünk a trónörökös személyével szemben. De mióta nyilvánosságra hozta emlékirat-

A franciák hajthatatlanok
Hága, június 25. (Rador) Azt a tényt, hogy a konferencián az adósszá-ügyi albizottság elnökévé francia delegátust választották, arra vall, hogy a konferencia ebben a kérdésben nem fog engedelményeket tenni az oroszoknak.

Az oroszok sem engednek
A moszkvai szovjet-tirumvirátus spirítusz rektora, ugyilátszik a kívül álló Troczkij, aki jegyzéket intézett Csioserinhez, amelyben szemére veti a génuai konferencián tanúsított engedelmességét. Ezért ment a hági konferenciára Radek, az orosz delegáció vezetője. Csioseriu elköltözt az orosz követség palotájából, ami arra vall, hogy hosszabb ideig akar Berlinben maradni.

Románia visszaköveteli a moszkvai kincset
Az amszterdami „Telegraf” interjút közli Diamandi román megbízottól, aki kijelenti, hogy Románia a konferencián követelni fogja a moszkvai kincsek visszaadását a az összes függő kérdések szabályozását, végül egy nemzetközi békekapitulum megkötését.

... azt, az a véleményünk, hogy a könyv szerzője nem tartozik többé a nemzeti eszme exkluzív csoportjához. Mi a legmélyregebben sajnáljuk, hogy a trónörökös személyében ma már nem találhatjuk meg azt az összefogó erőt, amit a múltban reánk sugárzott.” A német antiszemiták párt egy nyilatkozatában megütköztek azon, hogy a trónörökös keresései és zsidó között az utóbbi években semmi különbséget nem látott. „A sejnátramelő trónörökös, írja az antiszemiták lapja, az utóbbi időkben olyan nézeteket vallott, amelyek elöntöndának a fajtudomány legelemibb megállapításainak.”

— Vanderveide a szovjetről. Brüsszelből jelentik: Vanderveide, aki haza érkezett Moszkvából, interjút adott a „Soir” című lapnak. Elmondotta, hogy Liebknechtel és Rosenfelddel együtt nemzetközi akciót indítanak a forradalmi szocialisták megmentésére. Kijelentette, hogy Oroszországból csak úgy tudtak megmenekülni, hogy éhségstrájkjal fenyegetőztek. A szovjetkormányban van néhány őszinte és komoly egyéniség, legfőbbben azonban sarlatánok. Konstatálta azt is, hogy az oroszok nacionalista érzése rendkívül feléledt és az idegengyűlölet óriási. A gazdasági összeköttetést ugyan helyre kell állítani Oroszországgal, de szoritani kell, hogy a közszabadságokat visszaállítsák, úgy, amint azok a kapitalista államokban megvannak.

— Előjegyzés az 1922-23. tanévre. A Csl. Reg. Ferdinand (v. Fer. József ut) uti izr. népiskola részére az 1922-23. tanévre előjegyezhetni a hó 27-étől kezdve az iskola igazgatójával Str. Stroiescu (Teleki u.) 3.

*** Beíratkozások a timisoarei zsidó liceumba az 1922-23 ik tanévre** július 2-4. napjain történnek. A liceum tagozatai középiskola, főgimnázium, főreál és felsőkereskedelmi iskola.

Pályázat.
A Kadima Nyomda és Kiadóvállalat R.-T. nyomdája számára vezetőt keres, ki a szakmában kellő tapasztalattal bír és az üzem önálló technikai, valamint kereskedelmi vezetésre képes. Jelentkezni lehet személyesen az „Uj Kelet” kiadóhivatalban. Írásbeli ajánlatok eddig működés és fizetési igények megjelölésével a Kadima Nyomda és Kiadóvállalat R.-T. címére, Cluj Str. Baron L. Pop 10. küldendő.

Az igazgatóság.

— Letartóztatták Petringenár Jánost. A kolozsvári kávéházak ismerős alakja volt néhány hónapja Petringenár János, aki a közgazdasági lapjában hetenként átlag tízszer végezte ki a mindenkori pénzügyminisztert. A tavaszi képviselőválasztások idején hirtelen eltűnt Kolozsvárról és csak az újságokból értesültünk, hogy mint nemzeti szocialista liberális jelölt, három helyen is megbukott. Az összedetett előfizetési és hirdetési díjakkal a választások után nem jött vissza Kolozsvárra, hanem, mint egy szatmári lapból értesültünk, Nagysomkúton egy fogyasztási szövetséget kreált, amelynek vezérigazgatójával természetesen ösmagát nevezte ki. Rövid közgazdasági tevékenység után a hiszékeny szövetségesek tagok feljelentették a kiváló beszélőképességgel rendelkező lapszerkesztőt, vezérigazgatót, nemzetgazdászot, hogy a szövetséget pénzének jelentékeny részét elcsikkasztotta. A feljelentések alapján a nagysomkúti járásbíró megindította a nyomozást, melynek eredményeként Petringenárt sikkasztás és okirat hamisítás nyomtatékos gyanúja miatt letartóztatta és tegnap délelőtt behísértette a szatmári törvényszék fogházába, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

Budapesti

VII., Rákóczy-ut 6. és 1276

Wieni

I., Rotensturmstrasse 27. számú házaink utján egy a darabaru, mint vagonrakomány forgalmat Románia, Magyarország és Austria között

5-10-15 napi

határidőn belül — kötbér kikötése mellett — sikerül lebonyolítanunk. Ugyiszintén határidő mellett vállaljuk a német cseh és olasz szállítmányokat.

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalat, Cluj, Piata Unirii 26.

Fiókok: Oradea-Mare Rimanóczy-u. 12 Orsova, Dunapart. Saját expositurák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Szolnok, Biharkeresztes, Békéscsaba, Kötégyan, Biharpüspöki.

Zsák HAVAS DEZSO
Zsineg Timisoara
1974
Ponyva

ATUTALASOKAL
!
a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.

Telefon 1-69 és 7-25.

Vaito

Az má

Ma déle érkezett Cor... nek belgy... zese elati e... vezérfelügye... egy óra hos... szagréz hó... után a pref... hallgatt: M... terjesztéseit... ról és arról... teréről, am... megyében a... honosítani.

A min... Kelet mu... Metes pref... A tábornok... elegáns me... las összes u... sában kato... liberális pá... rekről épöl... nyilatkozot... tozó többi... jegyezte m... széről érd... egyéb járn... mes róla s...

Első ké... bó jött Er... miniszter i...

— A... jettem N... osultak... helyszí... tuz el... ti nem... maszterf... zkedték... hánit f... jelölt... fkvő he... szom... ptekek... Minhat... ésesítés... kijelentett... tui és s... dolgozza... ügyet, amelyn... central

Ako

A ne... vári fórn... hatást tet... munderüt... eljutott, g... tráltak a... és legtis... ellen irán... ség maga... lést tartó... cs és a... dekeit f... tása min... szavastak... társra bu... ják a l... jövő hét... itélet ü... tartani. az összes... deklaráci... tik, hog... vatív sze... ban a... mezszer... lot, hog... szoritett, alapján... helyzet... ritsák és... Az át

Ha g... p... osos

Vaitoianu belügyminiszter nyilatkozik

Az agrárreformról, a községi és megyei önkormányzatról és a Banca Agrara privilégiumáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A délelőtti autóra Kolozsvárra érkezett Constantia Vaitoianu tábornok belügyminiszter. Néhány órai időtartam alatt ellátogatott dr. Bianu János vezérfelügyelőhöz skivel majdnem egy óra hosszat táncoskodott az országos közbiztonsági ügyeiről. Azután a prefektúra ment, ahol megbeszélte Metes Péter prefektus előterjesztését az iskolák államosításáról és arról a nagyarábú kultúrteremtésről, amelyet a prefektus a vármegyében akar miniszterien megvalósítani.

A miniszter szíves volt az Uj Kelet munkatársát a prefektúrán Metes prefektus társaságában fogadni. A tábornok-miniszter civilben volt: elegáns megjelenésű, francia szakállas öltözetű, minden megnyilatkozásában katonásan nyílt és őszinte. A liberális pártokról szóló szakadási hírekről époly szíves közvetlenséggel nyilatkozott, mint a tárcájához tartozó többi ügyekről. Mosolyogva jegyezte meg, amikor a pártcseszéről érdeklődtünk, hogy ez nem egyéb jámbor óhajjal és nem érdemre vágyó sok szót vesztegetni.

Első kérdésünkre, hogy mi célból jött Erdélybe, Vaitoianu belügyminiszter így nyilatkozott:

— A miniszterelnök úrral együtt nem Nászódra, hogy az árvikerecskét feltegyék az asztalra, hanem a helyszínen intézünk. Nem is mentek el addig, amíg a segélyeket nem osztottuk, pénzbeli és természetbeni segély adtuk és intézkedtünk, hogy a kórházokat elvárjuk felépítsék. Szakemberekkel felöltöttük azokat a magasabb fokú helyeket, ahová majd az összehívott házas helyébe újakat állítanak.

Munkatársunk érdeklődött az egyesítés ügye felől, mire a miniszter kijelentette, hogy parlamenti, szerződés és szakértői bizottság együtt dolgozza fel az egyesítés nagy ügyét.

amelynek alapelve azonban decentralizálására van beállítva.

— Az állam alkotó eleme

— mondotta a miniszter — a község és a vármegye. Ezek számára szükségleteik bevezetése tekintetében a lehető legmesszebbmenő függetlenséget kívánunk biztosítani. A szükségletek fedezését is ők maguk irányítják, természetesen az állami érdekek figyelembevételével. A közigazgatás nyelve mindenütt, tehát a legmagyarabb vidékeken is, csak román lenet. Más hivatalos nyelvet Nagyromániában nem ismerjük.

A földreformra vonatkozólag a miniszter a következőket volt szíves kijelenteni:

— Az agrárreformot a kormány minden ellenkező birsztelés dacára lelkiismeretesen a törvény szellemében és rendelkezései szerint kívánja végrehajtani. Marostördában kezdtek meg a földreforma körüli intézkedéseket a miniszterelnök, a földművelésügyi miniszter és az éa jelenléteben.

— Mi igaz, miniszter ur, azokból a híresztelésekből, hogy a kormány a Banca Agrara számára biztosított privilégiumot azért vonta meg, mert a liberális bankesoportek számára kívánja átjuttatni ezt a fontos pénzügyi tranzakciót?

— A kormány a Banca Agrarának bankszerű működése ellen nem tett semmi kifogást,

de nem türheti, hogy a földreformot, az államnak ezt a korszakalkotó nagy művét pénzügyileg más viáye keresztül, mint maga az állam.

Tanácsatosan szó sem lehet arról, hogy a kormány átjuttassa a privilégiumot valamelyik más banknak politikai céljából.

A belügyminiszter elmondotta, hogy mostanságban Erdély hegyvidékeit is meglátogatta, nagyon érdekelte őt a lakosság, amelynek kulturális előmozdítását elsőrangú állami feladatnak tekinti és úgy véli, hogy Metes prefektus iskolatervezetéek alapselvei alkalmasok arra, hogy a vidékeken rövidesen bevonulhasson a népi kultúra.

A világ gáonjaihoz fordul a kolozsvári hitközség igazságáért

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A nemrég megválasztott kolozsvári főrabbi szombati beszéde nagy hatást tett a lelkesre. A városban és mindenütt, ahová a prédikáció híre eljutott, nagy felháborulással tárgyalták az Erdély egyik legnagyobb és legtisztelendőbb hitközsége ellen irányult merényletet. A hitközség maga vasárnap előljárósi gyűlést tartott, amelyen a papnak gerincosa és a hitközség becsületét és érdekét férfiasan megvédő megatartásnak mint jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A jegyzőkönyvben kitértek a buzdíjakkal a papot és biztosítják a legodasabb támogatásról. A jövő hét vasárnapján Kolozsváron az illető ügyében négygyűlést fognak tartani. Együttal elhatározták, hogy az összes hitközségekhez átiratot és deklarációt intéznek, amelyben kifejtik, hogy Kolozsvár régi és konzervatív szellemű hitközségében a „chaszidok és a szombatot megszegők” egy kis tábora összeállt, hogy egy, a hitközségre rákényszerített, bíróság indokolatlan ítélete alapján ezt a virágzó hitközséget a helyzet állandó kitélésével felborítsák és tönkretegyék.

Az átirat azután közli az ítélet

szövegét és a következőket fűli hozzá:

„Az ítélet megokolása benne van a véleményezésben. Odakonkludál, hogy olyan hitközségből, amelynek tulajdonos többsége cionista elemekből áll, istennek tetsző dolog minden vallásos ember számára a kiléptés. A verdikt — ez köztudomású — az ortodox iroda vezető rabbijának inspirációjából ered és magában rejti az ország majdnem összes nagyobb hitközségeinek létevéke ellen irányuló veszedelmét, úgy hogy a többi hitközségek sem mehetnek el hallgatóság mellett. Minden hitközségtől a kérdésben becsületes állásfoglalását várunk, amely nem néz másra, mint a tisztességes zsidó szempontokra és nem téveszteti meg magát semilyen befolyástól. Arra kérjük a testvérhitközségek képviselőit, terjesszék tárgyalás alá a következő kérdéseket:

1. Azonosítja-e magát a szóbanforgó „besz din” ítéletével, különösen ennek alapját képező indokolással, amely szerint kifogástalan, a Sulchan Aruch alapján álló intézményei ellenére hitközségünk csak azért mellőzendő, mert tagjainak

nagy része cionista világnézetet vall, amellyel egyúttal az is kimondott, hogy a Nagyváradon történt ortodox szervezkedés nemcsak a neológia ellen történt, mint a régi Magyarországon, hanem főként az itt meggyökerezett zsidó nemzeti mozgalmak ellen.

2. Ha nem azonosítja magát az önk hitközsége az ítélettel és annak indokával, hajlandó-e együttes tiltakozást aláírni, amelyet előterjesztünk a besztarcei iroda és a magas kormány elé, továbbá hajlandó-e ez ügyben összehívandó hitközségek tanácskozására delegátust küldeni.

A hitközség különben a legmesszebbmenő és legélesebb harcot fogja folytatni ebben az ügyben, amelyről ma már kézenfekvő, hogy nemcsak az ő ügye, hanem az ortodox és a nemzeti mozgalomá egyaránt. A kolozsvári hitközség fel fogja szólítani a világ legkiválóbb ortodox tudósait és gáonjait, hogy adják le pártatlan véleményüket ebben a kérdésben. Bizonyos, hogy ez a fórum a zsidó jog és igazság ellen történt merényletet és annak indokait a maga értékére fogja leszállítani.

SPORT

Működik a Haggibbor fegyelmi bizottsága

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A Haggibbor Sportegyesület fegyelmi bizottsága június 24-én, este kilenc órakor ülést tartott, melyen a következő ítéleteket hozták. Az ítéleteket az ülésen felvett jegyzőkönyv szószintű formájában hoztuk.

Jegyzőkönyv. Felételelt 1922 június 24-én este fél kilenc órakor a Haggibbor Sportegyesület fegyelmi bizottságának ülésén. Tárgy: Bornstein József, Braun Béla és Wesel Károly játékosok elleni fegyelmi ügy. Bornstein József ügyében a fegyelmi bíróság a következő ítéletet hozta: Bornstein József játékos a fegyelmi bíróság június 22-én és folytatónként a mai napon tartott ülésén a vádlott, a vád és védelem meghallgatása után bíróságnak mondotta ki a sportszerűség és a Haggibbor klubszellemben ütköző viselkedés és az enyhítő körülmények figyelembevételével 4, azaz négy hétre mindennemű csapatban való nyilvános szerepléstől eltiltotta és az ítélet nyilvánosságához az elrendelte. Indokozás: A bizottság a jelenlét (snuk kiküldetésével, a vádlott saját vallomásaival beigazolták látni, hogy Bornstein József a legutóbb megtartott mérkőzésen is olyan viselkedést tanúsított, amely a legrosszabban beütközik a sportszerűségbe és a Haggibbor Sportegylet szellemébe. Viselkedésével hozzájárult az egész csapat deprimálásához, előjárt a fegyelmezetlenségben és ezzel megbontotta a csapat egységét. Súlyosbító körülményül vette a bizottság, hogy már egyháiban büntetve volt, enyhítő körülménynek tudta be beismerését és azt, hogy felindulásban követte el tettét.

Braun Béla játékos a fegyelmi bizottság június 22-én és folytatónként június 24-én tartott ülésén a vádlott, a vád és a védelem meghallgatása után vétkesnek mondotta ki a sportszerűség és a Haggibbor klubszellemben ütköző viselkedés és az enyhítő körülmények figyelembevételével dorgálásra ítélte és az ítélet nyilvánosságához az elrendelte.

A bíróság ítéletének meghozatalában sulyosbító körülménynek vette azt, hogy Braun Béla régi sportember, a Haggibbornak régi tagja és így csalekedetének tudtában kellett hogy legyen. Enyhítő körülménynek vette a bizottság eddigi büntetlenségét, beismerését és azt hogy eddigi viselkedésével a Haggibbor klubszellemben soha összeütközésbe nem került.

Wesel Károly ügyének tárgyalását a

bizottság legközelebbi ülésére halasztották.

A Haggibbor fegyelmi bizottságának ülése a formáságok pontos és szigorú betartásával történt meg. A bizottság szavazó tagjait közvetlenül a tárgyalás előtt sorsolták ki. A vádat a vezetőség által kijelölt ügyész képviselte, a védelmet a vádlottak által meghatalmazott védő látta el. A fegyelmi bizottság működésének komolyságára jellemző, hogy a tárgyalás esti kilenc óráról hajnali két óráig megszakítás nélkül tartott. A tagok mint hallgatóság voltak jelen a tárgyaláson, minthogy alapvetően kimondatott, hogy a fegyelmi bíróság mindenkor működése nyilvános jellegű. Az első ítélet, melyet a Haggibbor fegyelmi bizottsága hozott, mindenait, az érintetteket csak úgy, mint a távollátók, megnyugvással töltötte el. Még szokot is, akik az első impressziók hatása alatt túlságosan szigorúnak látták az ítélet rendelkezéseit. Mindenki megértette és átértette annak fontosságát, hogy az elvadt kolozsvári sportéletben és sportterkölosök közepette a Haggibbor az első, amely a fegyelem és sportszerűség megteremtésére saját koblen belül az első példaadó lépést megteszi.

A szövetség fegyelmi választmánya több, mint két hónapja, hogy egyáltalán nem működik, tehetetlennek és életképtelennek bizonyult. Ennek is tudható be a kolozsvári labdarugó sport botrányos elfajulása és az egyesületek kebelében tapasztalható fegyelmetlenség. A Haggibbor megmutatta, hogy nem akarja követni ezen a veszedelmes lejtőn az előtte járókat. Ezt a felismerést és határozottságot csak öntudatosabbá tette az a meggyőződés, mely a Haggibbor minden tagját áthatja: hogy ez az egyesület nemcsak szimpia labdarugó egyesület, hanem a sporton keresztül nagy és nemes céljai, feladatai is vannak és minden tagja külön kötelességgel tartozik annak a névnek és célnak, melyet a Haggibbor képvisel. Megható volt látni, hogy a vádlottak voltak az első, akik ezt hangzottatták és nyilvános kihágásuk alkalmával vallomásukat mind azzal kezdték, hogy hibájukat beismerik — és azzal végeztek, hogy spontán megnyilatkozással, anélkül, hogy erre bárki is felszólította volna őket, nyilvánosan ígéretet tettek, hogy a jövőben fokozottabb lelkesedéssel és szigorúsággal fognak vigyázni feladatukra és a Haggibbor jövőjére. A Haggibbor belső életének ez a megnyilatkozása örömmel töltheti el mindazokat, akik már régóta szomorúan látják a kolozsvári általános sportterkölosök leromlását.

Vasárnapi eredmények

A KKASE jubileumi versenyei. A vigasztalanul tartós esőzés után ideálisan kitünő idő kedvezett vasárnap a Kolozsvári Kereskedelmi Alkalmazottak Sport Egyesülete jubileumi versenyeinek, amelyek tartalmas nivója és szép eredményei nemcsak László Gyula toraatanár és András Gyula, a KKASE kitünő szakosztályvezetőjének szorgalmát, lelkesedését és szakudását dicsérik, de a KKASE egész vezetőségének is érdeme.

Különös dicsőretet érdemelnek a jubileumát tartó sportegyesület tornászcsapatának tagjai, akik teljesítményükkel Kolozsvár tornászcsapatbajnoksága büszke címére lettek méltók. Szencsáción szerepelt a KKASE futballcsapata is, amely megmutatta, hogy lelkesedéssel, küzdeniakarással sikeresen lehet ellensúlyozni a nagyobb technikai tudást és elbájoskodottságon alapuló „biztos győzelem” vágyát.

A hatalmas esőzés miatt lehetetlenné vált a június 24-ére, szombat délutánra tervezett előversenyeknek a városi sporttelepen való megtartása. A versenyzők és a rendezőség kénytelenek voltak az utitárius kollégium tornatermébe menekülni. A szombaton délután és a városi sporttelepen vasárnap délelőltől és délután megtartott döntő versenyek a következő eredményekkel végződtek: Lő, kezdők részére, (egyéni verseny): 1. Botár István (KKASE) 79

Ha gyorsan készülni, jó tűzifát akar, forduljon a **Frankel-fatelephoz** (volt Jancovics és Tsa) Strada Unirii-mentén (Buzugyár-u.) 12. Telefon 2-90, 4-01, 2-54. 1347

ponttal, 2. Tóth Géza (KKASE) 72-5 ponttal, 3. Birtalan Nándor (KKASE) 69 ponttal.

Nyújtó junior (egyéni verseny): 1. Ardrásky Gyula (KKASE) 90 ponttal, 2. Beczássy Zoltán (KKASE) 85 ponttal, 3. Konrád Ernő (KKASE) 80-5 ponttal.

Korlát senior (egyéni verseny): 1. Ardrásky Gyula (KKASE) 90-2 ponttal, 2. Lőrinczi Endre (KKASE) 85-5 ponttal, 3. Beczássy Zoltán (KKASE) 84-5 ponttal.

Kolozsvár ötös tornászcsapat bajnoksága: (16, korlát, nyújtó, összetett verseny):

1. KKASE (Ardrásky, Beczássy, Konrád, Lőrinczi, Morár) 1229 ponttal, 2. Bistriker Turn Verein (Langenhan Ottó, Traubgott Henrik, Weiss Hans, Tschalner Károly, Weber Arthur) 1186-5 ponttal,

3. Székelykereszturi AK (dr. Gyarmathy Dezso, Tolvay Tibor, Kelemen Imre, Simén Domokos). A székelykereszturi csapat csak négy versenyzővel indulhatott, ez magyarázza az elért kevés pontszámot.

Az egyéni számokban Ardrásky és Beczássy (KKASE), Langenhan és Traubgott (BTV), valamint dr. Gyarmathy (SAK) — aki egyébként régi ismerőse a kolozsvári sportközönségnek még a KAC tornászcsapatából — mutatványai tetszetek. Lovon és korlátban a KKASE, nyújtásban a BTV volt a legjobb.

Nők versenye. A női tornászcsapat zeneszóra bemutatott plasztikus gyakorlatai, valamint a svéd tornászások mellett szép eredményekkel végződtek az egyéni versenyek is:

Magasugrás: 1. László Irma 117-5 cm., 2. Kövendi Böske 107-5 cm., 3. Tordai Böske 107-5 cm.

Távolugrás: 1. László Irma 380 cm., 2. Erdélyi Ilonka 340 cm., 3. Kövendi Böske 335 cm.

Hatvan méteres síkfutás: 1. László Irma 8 mp., 2. Tordai Böske, 3. Klein Ilonka. Valamennyien a KKASE tagjai.

A versenyek végeztével dr. Dragomir Silviu egyetemi tanár, a Comitetul Regional elnöke üdvözölte Kuck Ferdinándot, a KKASE elnökét és kiosztották a szép érmeiket.

A rendezés izgalmaiban a KKASE megfeledezett az újságírókról.

NAC—KKASE 1:1 (1:0). A torna-verseny befejezése után izgatott várakozás közben léptek a csapatok a pályára. A KKASE komplett együttesével szemben a NAC Kajla és Romvári helyén tartalékkal szerepelt. Hatalmas tempóban indul meg a játék, a NAC állandó fölény mellett veszélyes támadásokat vezet, csatársora, különösen a belső trió, az órányi pontosságával dolgozik össze. A kolozsvári csapat védelme, különösen Mann és Málnási hátvédek, Gerő centerhalf, a kapuban pedig Baczori önfeláldozással hárítják el a gólhelyzeteket. A KASE csatársora egyéni akciókkal kísérletezik, lövéseit azonban balszerencse kíséri. A 30-ik percben Rónai térdelő helyzetben husz méterről védhetetlen gólt lő. Hasonló gyönyörű lövést és gólt rég nem látott a közönség a kolozsvári futballpályán.

A második félidőben a NAC újlag urálja a mezőnyt. A 9-ik percben azonban Rekus korlát ér el. A sarokrugást Rekus ideálisan kapu elé irányítja, Kiss Antal pedig erős fejeléssel védhetetlenül a hálóba továbbítja és megszerzi a kiegyenlítést. Tomboló taps kíséri a kereskedőcsapat eredményes munkáját. A kiegyenlítés után a NAC csatársora a mindenáron való győzni akarás izgalmaiban kapkodó játékba kezd, a jól tömörülő KASE azonban — dacára Rónai „kapukanászok” kritikájának, lelkesedéssel megakadályozza a győztes gól elérésében. A mérkőzés utolsó negyed-órájában Kancsár kiszökése a győztes góllal kecsegtet, a feltűnően bizonytalan Czinzóár bír azonban érthetetlen módon két alkalommal is lesállás címén megakasztja a támadást.

A nagyváradi csapatban és egyben a mezőnyben is a legjobb ember Kinigli centerhalf volt. Szerelése, labdaszorgatása, fejtechnikája kifogástalan. Csillag és Kőrössi szélsőhalkok gyenge játékot produkáltak. A csatársorban Rónai olykor utánozta Bornsteint, ki-

fogástalanul csak Drescher balszélső játszott, akinek ferohanási és éles-centerezései mindig veszélyt jelentettek. A kereskedő csapatban Baczoni, Mann, Kis Antal és Gerő voltak a leghasznosabb emberek. A játék végétől a lelkes közönség Mann és Baczont vállán vitte az öltözőbe.

A vidéken lezajlott mérkőzésekről alábbi tudósításaink számolnak be:

Szamosújvárt az Unio lemondta a Sparta javára a mérkőzést. A helyette megtartott barátságos mérkőzésen a dési csapat 3:1 (2:1) arányban győzte le az öt tartalékkal játszó Spartát. A győztes csapat góljait Vágó (2) és Spitz, a szamosújváriak gólját Lahodni rugta. Előzőleg a Sparta ifjúsági csapata 4:0 (3:0) arányban győzte le az Unio ifjúsági csapatát. Mindkét mérkőzést Adorján Ödön szövetségi bíró vezette.

Désen a DMTE barátságos mérkőzést játszott a kolozsvári Elit csapatával. Az egyenlő erejű ellenfelek küzdelme 2:2 arányban eldöntetlenül végződött. A félidő vezető góljait a dési Lányi és Klein rugták, az Elit Welsler Jenő révén 2:1-re szepitette a halfimet, a második félidőben pedig ugyancsak Welsler rugta a kiegyenlítő gólt. Bíró Moldován Miklós volt.

Marosvásárhelyen az MTK csapata olyan teljesítményt produkált, amely büszkeségére válnék bármely angol professzionista együttesnek. Auspitz Sándor, ez a sportkörökben — itt részletezni nem kívánt okok miatt — gyűlölt sportgenerálistiszimusz megmutatta, hogy a zóldsáttal melletti dríblük ellensúlyozásához is alaposan ért. A megsemmisített MTK—KAC bajnoki mérkőzést a kolozsvári szövetség június 25-re tüzte ki, bár az MTK tiltakozó táviratából tudomással bírt arról, hogy a marosvásárhelyi csapatnak erre a napra játékkonycélú mérkőzése van lekötve az AAC együttesével. A kényszerhelyzetben az MTK vezetősége — igen helyesen — nem tette ki magát annak a mesterségesen előidézett veszélynek, hogy küzdelem nélkül engedje át a két pontot és ezzel a kerülési bajnokságot ellenfelének, illetve a Victorianak, hanem délután kétórán kezdettel saját pályáján (amint a szabályok értelmében a megsemmisített mérkőzés az eredeti sorolás színhelyén játszandó) kiállt a bajnoki találkozóra. A KAC csapata, amely 12 óra után érkezett meg Marosvásárhelyre, a rekkenő hőségben nem tudott ellentálni a pihent vásárhelyieknek, annál kevésbé, mert dr. Hirsch Elemér, a KAC kiütő hátvéde és a csapat lelke, a vezetőséggel felmerült elvi részlettelések miatt nem vett részt a játékban, a helyén szereplő Solyom tartalék pedig minden igyekezete dacára sem tudta pótolni őt.

A 12. percben Nuridsányi leszaladt, centere Solyom kezére pattant, Leitner a tizenegyes pontra tette a labdát, Molnár bír pedig jóváhagyta Leitner ítéletét és Glanzmann megszerezte az első gólt. A 22. percben hasonló eset ismétlődik meg az MTK kapuja előtt. Barabás éles lövése Szilágyi kezére pattan, a tizenegyes azonban elmaradt. A 25. percben kórnerből Schier a második gólt fejei. A félidő után Schulz kiszökik, Szilágyi hátulról kézzel felül, a legfantasztikusabb öntékaisták is várják a tizenegyeset, a hosszú pihenő után reaktivált Molnár bír azonban nem vette észre a szabályértést. A 25. percben a védelem hibájából Lusztig szerzte meg a harmadik gólt. A KAC csapatában Szatmári kiütő volt, legálább nyolc biztos gólt mentett. A csatársorban egyedül Major elégitte ki. A többiek észszerűtlen játékot folytattak, egyéni akciókkal kísérleteztek. Még a tizenhatos vonalon belül is, sőt a kapuelőterben cselezni próbáltak, a lövések pedig lábukban maradtak.

A mérkőzés krónikájához tartozik még, hogy a mindössze 1400 lei bevételből az MTK csak ezer leit adott a KAC költségeinek megtérítésére, a különbözet a kényszerhatározatot hozó kolozsvári labdarugószakszövetség pénztárát fogja terhelni.

Délután 6 órakor új mérkőzésre állott ki az MTK az Erzsébet-ligetben, ahol játékkonycélú népünnepély is volt, a pihent AAC csapatával szemben. A marosvásárhelyi sporthadvezér „tulóráztatta” a csapatot, amelyet négy új játé-

kossal frissített fel. Beállította az együttesbe a barátságos mérkőzésre jogosult (?) Gácsit, Gallert, Zintallert és Rigólt és 3:1 arányban megverte az eradi ellenfelét is. A gólokat Gácsi, Galler és Zintaller rugták, míg az eradi pápai csapat gólját Kenderesi rugta. Ezt a mérkőzést Fejér István (MMTE) szövetségi bíró vezette.

A többi vidéki eredményekről holnap

KÖZGAZDASÁG

Csehszlovákia az utódállamok Svájcja

A zágrábi árumintavásár tanulságait Csehszlovákiára

— Az Uj Kelet bécsi tudósítójától —

A zágrábi árumintavásár, tekintettel a Balkánra illető speciális jelentőségére, nagy mértékben serkentette részvételét az utódállamok iparosköréit. Tudósítónknak a napokban alkalmat nyílt egy Zágrábból visszatázó cseh-zlovák nagyiparossal hosszabb beszélgetést folytatni azokról a kilátásokról, melyek a csehszlovák ipar számára a zágrábi árumintavásár eredményeképpen a balkán-export kifejtésére irányában nyíltak. A nagyiparos az alábbiakban igen meglepő véleményt mondott Zágráb tanulságairól.

Tulajdonképpen nagy negatívummal térünk vissza a balkáni hódítás e kísérletéből. Kétségtelen, hogy a cseh korona mai árfolyama következtében nehézségeink megsokszorozódtak a balkáni viszonylatban. Ami számomra valótlan esélyeinek tárgyalásánál mindig a legaggályosabbnak tűnt fel, az abban a tényben csuesosodik ki, hogy nézetem szerint a korona irányítása teljesen, vagy legalább is jórésben független az állami bankhivatal kezdeményezéseitől. Valahogyan a svájci állapotokra kezd emlékeztetni a csehszlovák gazdaság és pénzügy helyzete. A legújabb időkben svájci gazdaságpolitikájának története számunkra ugyanis egy igen izgatott tanulsággal szolgál. Svájce pénzének bírái értékelése nem egyszer perentekkel túlhaladta az aranyparitást. Ez annak volt betudható, hogy hosszú ideig, sőt sok helyütt még ma is Európa legbiztosabb valutájának a svájci frankot tartották. Minden olyan nyereséges üzlet, melyi kétségteljesen megtakarítás és minden vagyon, Közép Európában iparkodott minél előbb svájci frankba öltözni.

A svájci szövetségi kormány és az iparos körök kétségbeesetten szemlélték a frank emelkedését, mely befolyásuktól és pénzügypolitikájuktól teljesen függetlenül. A svájci ipar így csakhamar nagy válságba került és megállottak az egész gazdaság lendítőkerekei. Ha távol van is a cseh korona ma még a svájci frank pozíciójától, mégis lehetetlen észre nem venni, hogy a cseh koronával valami hasonló történt. Az új közlésság fejlődése és a kölcsönök biztosításának sikere, a b zakodás atmoszféráját teremtette meg a külföld pénzügyi köreibe. Az emberek arra a meggyőződésre jutottak, hogy a cseh koronán sokat lehet keresni. Ennek tudható ba, hogy a cseh koronával szemben az összes külföldi tőzsdéken egy állandó vásárlási offenzíva áll. Ezt nem lenne meg, ha a cseh korona a jövőben ismét ugraszserűen lendülne fölfelé, jóllehet tulajdonképpen az ipari krízis orvoslására talán éppen az ellenkezőre volna szükség. Nem tudom, hogy a Rimamurányi egyes kohónak kivándorlásáról eiterjedt hírek igazak e, de biztosra vezsem, hogy egy bizonyos idő múlva ez a veszedlem határozottan fenyegetni fogja közlésságunk iparát. Ezen megfontolások érlelődtek meg bennem, midőn a zágrábi árumintavásár egyetlen komoly tanulságát a magam számára a következőkben foglaltam és sz-

számolunk be.

A sportegyesületek képviselőihez! Kedden, július huszonhetedikén délután három és fél négy óra között az összes kolozsvári sportegyesületek értekezletet tartanak a válaztások előkészítésére céljából. Az egyesületek képviselői ezután is felkéretnek, hogy a jelzett időben jelenjenek meg a Park sárvház emeleti helyiségében.

szó: Tőlünk a Balkán ma távolabb van, mint azt a geográfiai távolságal igazolni lehetne.

Belföld

(x) Szabad a fakivitel. A fatermelők és kereskedők szövetsége Bukarestben értekezletet tartott, amelyen az erdélyi szövetséget dr. Groza Péter elnök képviselte. Az értekezlet főleg a fakivitel krízisével és évenkénti alékos kontingentállással foglalkozott. A fatermelők elnökségétől azt az információt kaptuk, hogy a kereskedelmi és földmivelésügyi miniszterekkel dr. Groza Péter külön is tárgyalta sikerült őket meggyőzni, hogy a kontingentálási rendszer teljesen tökéletesen teszi Erdélyi fakitermelő és fatermelési vállalatait, valamint a faexportot is. A tárgyalások alapján a kormány gyökere változtatásokat eszközölt a faexport kérdésében és felfüggesztve minden korlátozó intézkedése, a kivitel minden feltételt nélkül engedélyezte. A tölgyfa-kivitel kérdésében is sikerült eredményt elérni, tölgyfa kivitelét ugyanis a csekély kézfetek miatt teljesen tiltották. Most Groza Péter dr. intervenciójára a kormány bizottságot küld ki, amely július 3-tól kezdve bejárja Erdélyt és személyes tapasztalatokat alapján referál a kormánynak.

Külföld

(x) A svájci kereskedők behajják romániai és jugoszláviai kinnlevőségeiket. Bécsből jelentik: A svájci kereskedővilágnak igen jelentékeny követelése vannak Romániában és Jugoszláviában, melyek a dinár, illetve lei kiviteli tilalom és az időközi moratóriumok által lényegesen feltorlódtak. A svájci exportőrök most akciót kezdtek követeléseik behajtására. A kereskedelmi és iparkamarák, a különböző érdekszervezetek és szaktestületek körlevelekben szólítják fel tagjaikat, romániai, illetve jugoszláviai kinnlevőségeik pontos bejelentésére. A kibocsátott kérdőívek rovatában adandó válaszok pontos tájékozódást fognak nyújtani az adósságok természetére valamint arra a körülményre nézve is, hogy ezek a kinnlevőségek valamely más hivatal útján be vannak-e már jelentve.

(x) A felsőmagyarországi bányász-és kohóművek szanálása. Budapestről jelentik: A felsőmagyarországi bányász-és kohóművek hosszabb idő (a tárgyalásokat folytatnak egy nyugateurópai konzorciummal a vállalat újraszervezése érdekében. A konzorciumnak a vállalat szanálására kibocsátandó új részvényekből nagy mennyiséget kellene átvennie. Miat tudósítónk értesül, a tárgyalások sikerrel zárultak és ezzel meg van adva a lehetőség annak, hogy az üzem gyökere újraszervezésével a vállalat racionális modern alapokra legyen fektethető.

(x) Vasúti konferenciát tartanak Bécsben az utódállamok. Bécsből jelentik: Az utódállamok tranzitforgalmának biztosítására konferenciára gyűltek össze Bécsben Románia, Csehszlovákia, Lengyelország és Ausztria közlekedésiügyi delegátusai. A bécsi közlekedésiügyi minisztériumban tartott tárgyalásokon a delegátusok precizizáltak a lembergi konferencián elfogadott alapelveket és kiemelték a meggyőzés sürgősségét. A tárgyalás két három nap múlva végetér. Az egyik delegátus kijelentése szerint a konferencián elfogadott határozatokat a négy állam területén egy hónapon belül életbeléptetik.

Kedd: Tos
eloa
hely
térre
Szerda: ujd
Csütörtök: rep
Péntek: N
ven
hely
ára
Szombat: ven
hel
ára
Vasárnap: ope
Vasárnap: En
em
he
Hétfő: N
En
em
he
A műsor
meg
Az 56
ma este
50edik
Puccini
Ilonával
vezető
P. M
tökön és
színház
s másn
ostere
Monna
szomba
Vasárn
Névtel
éves as
Han
lesz sz
c. u
nézőtér
egyik
Osz
a prób
ból, ar
vart r
Egye
száz. A
nöje, a
izgató
Cimsz
séges
alakítj
Nagy,
államo
nap a
Drama
kosság
történ
filmel
Ur
Prosp
filmel
Aslan
drám
Alice
vigjá
Fele
Kiad
S
lépé
dele
lékij
díjaz
höz

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Kedd: Tosca. (Az idei évad 50-edik operaelőadása. Opera bérlet 20. szám. Opera helyárral. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szerda: Hamburgi menyasszony. (Operajáték 6-odszor. Rendes helyárral.) Csütörtök: Osztrigás Mici. (Francia bohózat repris. Rendes helyárral.)

Péntek: Manna Vanna (P. Márkus Emília vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral az erkélyen premier-helyárral.)

Szombat: Kaméliás hölgy. (P. Márkus Emília vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral. Az erkélyen premier-helyárral.)

Vasárnap d. u.: Hoffmann meséi. (Népszerű operaelőadás olcsó helyárral.)

Vasárnap este: Névtelen asszony. (P. Márkus Emília vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral, az erkélyen premier-helyárral.)

Hétfő: Negyvenéves asszony. (P. Márkus Emília vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral. Az erkélyen premier-helyárral.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztárában.

Az 50-edik operaelőadás. Jubileuma lesz ma este a magyar színháznak. Az idei évad 50-edik operaelőadását fogja megtartani. Puccini Tosca-ja fog színpadon látni Lóvay Ilonával, Takács Mihállyal, Sugárral a három vezető szerepben.

P. Márkus Emília vendégjátéka. Csütörtökön érkezik Kolozsvárra a budapesti nemzeti színház nagy művésznője, P. Márkus Emília s másnap, pénteken este kezdi meg pár estére terjedő vendégjátékát. Pénteken a Manna Vanna címszerepében fog fellépni, szombaton pedig a Kaméliás hölgyben. Vasárnap este Bisson izgalmas drámája, a Névtelen asszony hétfőn este pedig a Negyvenéves asszony cí. ujdonság fog színpadon látni.

Hamburgi menyasszony. Hatodik előadása lesz szerdán este a Hamburgi menyasszony cí. új operettnek, amelyet eddig öt zsutolt műsorra kitérő tiszte avatott az idei évad egyik legnagyobb sikerévé.

Osztrigás Mici. Szorgalmasan folynak a próbák az Osztrigás Mici c. francia bohózatból, amelynek csütörtökön este lesz a várva várt reprisze.

MOZGÓK MŰSORA:

Egyetem mozgóban: Szerdán a sztambuli szűz. Az idegen amerikai filmjeinek királynője, az attrakciók atrakciója, legszebb, legizgalmasabb szenzációk keleni látványosság. Címszerepét utánozhatatlan tükölyvel, a szépség és amerikai filmdiva: Priscilla Dean alakítja. Csütörtök, péntek Gonzales feje. Nagf. látványos filmtragédia a délamerikai államcsőcsék polgárharcából. Szombat, vasárnap az Ufa-gyár artisztikus kalandortörténete. Dráma Monte Carlóban Egy titokzatos gyilkosság és egy vele összefüggő millies lopás története. Főszerepben a kalandor és detektív-filmek ünnepele hősé, Friedrich Zelnik.

Uránia mozgóban: Szerdán Venus. Prosper Mérimée híres fantasztikus novellája filmen. Főszerepben Magda Sonja és Raoul Aslan. Csütörtök, péntek amerikai erkölcs-dráma: A megvásárolt asszony. Főszerepben Alice Brady. Szombat, vasárnap pompás Ufa vígjáték: Nászuton. Főszerepben Hella Moja.

Felolvasó szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: FRATERNITAS nyomdájánál.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Hirdetmény.

Sebesulsasesk hitközség azonnali be-
lépésre sakteri állás betöltendő. Jöve-
delém havi 1000 lei, lakás és szokásos mel-
lékjövedelem. Tanító előnyben és külön
díjaztatik.

Ajánlatok Abraham Stössel hitk. elnök-
höz címzendők. 4034-1

Fürdőszezonra

fürdő-rikót, lepe-
dőt, törülközőt,
frottirangy szük-
séleteit előny-
sen beszerezheti

Heller, Weisz & Molnár

divatruházában (Cluj, Wesselényi-u. 6.)

Gyermektrikó és zok-
nikából nagy választék
békébeli minőségben.
1334

Kupferstein M. uri szabótermében

elegáns öltöngök és felöltők készülnek jutányos árak mellett.
Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.
Cluj, Unió-utca 18. szám.

Temesvári Műmalom Rt. Moara Mare Timisoreana S. p. A. Timisoara—Temesvár

Napi örllőképesseg 32 vagon

1366

Nagyrománia
legnagyobb és
legmodernebbül
beszerzett
malma!

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!

2 vagon olasz cérna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák.
Szállítunk legolcsóbb napi árban postai szétküldéssel.

Guttfried és Herskovits

Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

NYUGÁGYAR

kívánatra egyes drbként is bár-
hova gyári áron szállíthatnak
kartámlával, lábpréssel prima
vászonnal 250— lei ellenében

Weisz Kálmán, Oradea-Mare, Nagypiac-tér 10. Telefon 905.

I. NACHT

Soc. in nume colectiv
Központ: Butarest CLUJ Fiókok: Arad, Wien
Int. telefonszám 6-53 CLUJ Piata Cuza Voda 12.
Azonnal szállítunk kolozsvári raktárunkból:

I-a 3 mm. cseh Solin láblaüveget

Csak nagyban! Lloyd 1377

MODERN ÜVEGCISISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna
(Kapacius-u.) 20. 0000000000000000 1331

készíti a legszebb tükröket
és butorüvegeket minden
méretben és mennyiségben

Ujrafoncsorozás!
Kérjen árajánlatot!

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passage
Ajánlja saját készítményű sérülőkötőt, haskötőt stb.
Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

Kendő, szövet, szövőfonal és Grohmann-fejtőkben

Judovits Lázár

Cluj, Szép-u. 2. sz. Telefon 858.
Kereskedők legolcsóbb
bevásárlási forrása!
Engros eladás 1363

GRÜNWALD-ÜVEGCISISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT

ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükröveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás
Finntükrök raktára

Tükrök és butorüvegek minden
méret és modell szerint készülnek

Tenis nadrág

lei 260, lüster sacco

Neumann M.

férfi-, fiu- és leány-
karuha áruhaza
Cluj, Piata Unirii
Főtér 14.

Uj ékszerüzlet! Uj ékszerüzlet!

Órák Arany
Ékszerek Ezüst
Mindennemű Ujdonságok
Ajándéktárgyak

legolcsóbb bevásárlási helye

H. S. Braunfeld

Fanyó és Braunfeld

cég volt beltárlának
modern ékszerüzlete
Cluj, Piata Unirii 15. (v. Dobó-
féle helyiség). — Telefon 6-43.

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem

Gallik és Fodor, Cluj
Calea Victoriei 2. (volt Kossuth L.-u.)
Modern hajmunkák,
jutányos árak! 1284

Agyag és Vagyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet,
csontszirt, műtrágyát,
szappant, kocsikenőcsőt,
gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes
huslást, nyers és olvaszt-
ott fagyut.

Befőttes U hitelesített palac-
Uborlás VE kok és poharak,
Tábla G függő és fali
Lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők

Ausländer Testvérek

Cluj—Kolozsvár, Piata A. Viteazul
(v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.
En-gros! En-detail!

ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRU GYÁR

CLUJ, Str. Xenophon (v. Szappan-u.)
Telefon interurban 2-13.
Sürgőnycím: IJVAERE Cluj.

Ékszerárugyár és nagykereskedés.

Vesz:
legmagasabb árban min-
dennemű arany és ezüstöt.

Gyárt és elad:
mindennemű ékszerárut.

Vállal:
mindennemű briliáns munkákat,
javításokat és alakításokat.

Vésnöki műterem.

Fogászati arany és forrasztó.
Arany és ezüst hu-
zalok és lemezek.
Csak viszonteladók részére!

képviselőihez
tedikén délután
között az ösz-
gyűlések érte-
la ztásos előké-
veitiek képv.
nek, hogy a jel-
meg a Park sa-
ben.

AG

n ma távolabb
áfiai távoiság.

d

vitel. A fater-
szövetsége Bu-
tartott, ame-
séget dr. Groza
e. Az értekez-
r zisével és ö-
entálással fog-
dők elnökségé-
kaptuk, hogy
földmivelésügyi
ea Péter külön-
ket meggyőzni,
i rendszer tel-
rdély fakiter-
mi vállalatait,
is. A tárgya-
ány gyökeres
olt a faexport
esztve minden
a kivittelt min-
ngedélyezte. A
bea is sikerült
ölgya kivittelt
é z'etek miatt
st Grca Péter
ormány bírótt-
y július 3-tól
t és személyes
refarát a kor-

ed

redők behajják
ai kinnlevősé-
: A svájci ke-
lentékény köve-
ban és Jago-
nár, illetve lei
öközi moratóri-
feltorlódtak. A
akelőt kezdtek
a. A kereske-
a különböző ér-
ktestületek kör-
tagjaikat, romá-
kinnlevőségeik
A kibocsátott
adandó válaszok
nak nyújtani az
valemint arra a
hogy ezek a
y más hivatal
jelentve.

országi bányá-
sa. Budapestről
országi bányá-
b idő (a tár-
gy nyugateuró-
llalati ujjászter-
onzorciumnak a
ibocsátandó új
nyisísgat kellene
önk értesül), a
erültak és ezzel
tő-égo unak,
e ujjászervezésé-
s modern ala-

nciát tartanak
mok. Bécsből
mok transzító-
ára konferen-
ben Romá-
ngyelország és
yi delegátusai.
i minisztérium-
kon a delegá-
lemberei kon-
alapeiteket és
és sürgőssé-
ét három nap
gyik delegátus
konferencián
t a négy ál-
ónapon belül

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. Vastagabb betűvel szavak 2 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szöveg — 10 lei. Jelligés hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 ban bélyegköltésig fizetendő.

Hirdetési és nyomdászakmában jártas akvizitőrök felvételre. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Masamód kisasszony önálló munkaerő, ki a kalapkészítés és díszítésben nagyobb városi gyakorlattal rendelkezik, azonnal vagy legkésőbb augusztus 1-re felvétetik. Honorárium: lakás, teljes ellátás, ruhamosás és meggyezés szerinti készpénzfizetés. Ajánlatok eddigi alkalmazások megjelölésével. Vidéki városok jellegére a kiadóhivatalba címzendők. 4065-1

Keresek 6 éves kislányom mellé intelligens német, francia nevelőnőt. Ajánlatokat fizetési igényvel ellátva „Jó bánásmód” jellegére a kiadó továbbítja. 4089-1

Szénaprés eladó értekezni lehet az Ipar-és Keresk. Bankban. Str. Regina Muria 49.

Tiszta sárga méz-viaszt veszünk. Herczeg Géza vegyészeti gyár Arany János-utca 3. 4058-1

Mérlegképes könyvelő alkalmazást kaphat a „Lebeda” gyárnál. Értekezhetni a „Vatra” bank igazgatójánál. 4044-1

Három gyermekem mellé (4, 6, 8 évesek) intelligens nevelőnőt keresek azonnali belépésre. Strohli Mór, Kómálalja-utca 15. 4046-1

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblankó
Állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. Jelenlegi talp és bocskor ára 65—70 lei. Vagontételeinél 5 százalék kedvezmény.

SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gy. lakás 8—87. szám.

Spitalul Public a ju... .lau

No. 220—1922/23. adm.

Árlejtési hirdetemény.

Szilágyvármegye Zalaui közkórháza részére az 1922—23. évi fűtési időnyire szükséges 910 m³ elsőosztályú tüzfűza biztosítása céljából f. évi július hó 20-án d. e. 10 órakor hivatalos versenytárgyalást tartunk. Fölvívjuk a szállításra vállalkozókat, hogy zárt írásbeli ajánlataikat a gondnoksághoz címezve legkésőbb ugyanazon nap d. e. 9 órájáig adják be. A szállítási feltételek a gondnoksági irodában megtekinthetők.

Zalau, 1922. június 18.

Dr. Roth 4043-1 Vitéz Traján
sef. medic director. administrator.

Máramarosi Takarékpénztár Rt.

Sighetul-Marmatiei (Máramarossziget)
Alapítva 1898.
Telefonszám 114—111.

Idegen pénzek vétele és eladása.

Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamattal mellett gyűmölcsöslet. Váltók leszámítása és ipari vállalatok finanszírozása. 1878

Ama szerencsétlenségnek dacára, amely gyárunkat érte, tisztelettel értesítjük nagyérdemű vevőköriünket, hogy gyárunk rövid időn belül újra megkezdí üzemét és az összes előjegyzések és rendelések a legpontosabban lesznek elintézve. 4098-1

„Unirea“

cukorka, biscuit és dobozgyár rt.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szíjgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Rottmann Károly és Társai

Részvénytársaság Timisoara

Rum-, likör- és cognacgyár

Gyümölcspálinkák
szeszszabadraktár
szeszdenaturálótélep
bornagykereskedés

1364

Értesítés!
A téli hónapokra készített „HERCULES”-sör elfogyván, most ismét a nyári hónapokra a kitünő minőségben gyártott, közkedveltségnek örvendő, **hires barna**

„A P Á T”-sör különlegességét

(A la München) hoztuk forgalomba. Felhívjuk a sörivő közönség figyelmét ezen elismert, kiváló sörgyártmányunkra, valamint az országserzte előnyösen ismert világos

Monostori-sörre

is, melyek minden e szakmába vágó üzletben kaphatók

CZELL SÖRGYÁR
CLUJ (Kolozsvár), Monostor

P. T. vevőinket tisztelettel értesítjük, hogy irodahelyiségeinket áthelyeztük

saját házukba, IV. Pályaudvarosor (Strada Garii) 2. szám alá és kérjük az ezentul előforduló levelezéseinket, táviratokat a fent megadott címre továbbítani. 479-1

Teljes tisztelettel
Sucursala Romana
Joan Kremenetzky
Timisoara

Ernemann-Werke, Dresden

fényképezési gépek és lemezek

Befa (vorm. Dr. Schleussner) Berlin

Aristo-, celloidin-, gáz-fény és bromezüst papírok

Tip-Top chemische Werke, Wien

fényképezési vegyszerek

gyári lerakata

Segesvári és Társai

cégnél, Cluj-Kolozsvár Str. Regina Maria (Deák Ferenc-ut.) 25. — Eladás nagyban és kicsinyben. Sötétkamara díjtalanul. 1263

J. N A C H T

Soc. în nume colectiv. 4071-1

Központ: Bukarest
Telefonszám 6—53. Cluj Piața Cuza-Vodă 12.
Fiókok: Arad, Wien

Vörösréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok, üstök, pálinkafőzőüstök
Sárgaréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok
Angolón 99% tömbökben és rudakban Antimon, Zink, Ólom
Csapágyfémek 12—20% tiszta bronz tömbökben és rudakban
Mindennemű feketelemezek 0.25 mm—10 mm., fedélemezek 65/100.
Horgonyozott lemezek, zink és fehérlemezek, alumíniumlemezek

Gázcsovek 1/3—2", ólomcsövek, Mannesmanncsövek
Vermorel (eredeti francia) permetező
Asbest tömitések, Carborundum gyártmányok, Bergmannsövek
Csavarárúk (Brevillier & Urban, Wien) minden méretben
Transmissióstengelyek, acéllemezek, vasuti szükségleti cikkek, műszaki cikkek, droguák

Cluj, Piața Cuza-Vodă 12. ENGROS Táv.-cim: METALNACHT, Cluj

Cukorka és esokoládé raktár

Lusztig és Nussbacher
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Coron Blue

(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta, párna, festék, kalaplakk minden színben, légyepapír süveges, szalagos és ives. **Padlószárgító**, garantált minőség, legolcsóbb ár.

„LUXOR” vegyészeti gyár, Cluj.
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12—97.
Engros engedmény. 1295

Értesítés!

Marosujvart, közvetlen a fürdő mellett a Czungánné-féle házban modern orth. kóser vendéglőt nyitottam. Szives pártfogást kér

4044-1 Ozv. Rozmann Albertné

Megolcsult az építés!

Calcit telepén
1 m³ mész
170 lei

Telep:
Felegvári-u. 9. Telefon 1106

Gyapjuipar

Részvénytársaság

Temesvár

ajánlja kiváló minőségű szövet, harisnya és mindennemű sport és gyapju kötszövött áruit. 3652-1

Shalom postán
utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Co szalámigyára
Cluj, Piața Mihaili Viteazul (Széchenyi-tér 39. Telefon 12—90.
Árjegyzék és kivánatra ingyen.

Kiválóan ízletes,
orvosiilag is ajánlott
duplamalátás

Glória-tápsör

„Mendel” tordai sörgyár különlegessége, a közönség legkedveltebb itala, ugyszintén a közkedvelt tordai 4088-1

Korona-sör

is minpenütt kapható!

Mendel-sörgyár,
Turda—Cluj,
Calea Dorobantilor
(Honvéd-u.) 11. szám.

Folyó év július havában az Egyesült-Államokba utazom. Elvállalok bármilyen ügyek intézését oda és vissza ottani bármely nagyobb városban. Megkeresések Szentegyház-utca 10. sz. alá küldendők. Személyes felkeresőket naponta délután 6 órától kezdve fogadok. Feuerstein Béni. 4031-1